НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Роз’яснення щодо застосування

КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко,
О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко**

Роз’яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми

Методичний посібник

Електронне видання

**Київ
2024**

УДК 378(477)
Р64

Затверджено
Рішенням Національного агентства
із забезпечення якості вищої освіти
(22 жовтня 2024 р., Протокол №18 (68))

Редакційна комісія: *А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко, І. Золотарьова, В. Медведєв, Б. Моркляник, І. Назаров, І. Олексів, Н. Стукало, О. Требенко*

Р64 **Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми**: методичний посібник [Електронне видання] / А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко, О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко. – Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024. – 127 с.

ISBN 978-617-95459-0-0

У методичному посібнику «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» висвітлені актуальні рекомендації щодо оцінювання якості освітніх програм відповідно до процедури зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

До видання увійшли опис вимог до освітньої програми, освітньої діяльності за освітньою програмою і функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; посилання на законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти; рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із «Переліку суттєвих недоліків», інші складові, що сприятимуть виваженості та об'єктивності оцінювання.

Для експертів та членів галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, працівників секретаріату Національного агентства, усіх зацікавлених процесами покращення якості вищої освіти.

УДК 378(477)

ISBN 978-617-95459-0-0

© Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024

Зміст

Вступ 4
Критерій 1. Проєктування освітньої програми 9
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми 18
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання 38
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою 48
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність 58
Критерій 6. Людські ресурси 75
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси 82
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми 95
Критерій 9. Прозорість та публічність 108
Критерій 10. Навчання через дослідження 113
Перелік скорочень 123
Додатки 124

Вступ

Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (далі – Роз'яснення), схвалені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) для експертів Національного агентства та членів галузевих експертних рад, працівників секретаріату Національного агентства.

Від початку повномасштабного вторгнення російського агресора українська вища освіта працює в умовах воєнного стану, університети вирішують питання безпеки освітнього процесу і, по суті, можливості існувати та працювати надалі. Саме якісна освіта і є наріжним каменем збереження України як держави, основою нашого майбутнього, а тому забезпечення і оцінювання її якості не можуть бути позбавлені належної уваги.

Національне агентство відповідно до нової Стратегії у своїй діяльності забезпечує сталість і послідовність розвитку культури якості вищої освіти та її захист через ефективне партнерство стейкголдерів. Значний досвід акредитації освітніх програм, консультування ЗВО, проведення сотень публічних заходів для роз'яснення нової парадигми акредитації дозволили покращити підходи до оцінювання освітніх програм. Якщо у 2019 р. йшлося лише про початковий етап розуміння забезпечення якості у вищій школі як визнання необхідності повноцінного залучення стейкголдерів та неперервного оновлення освітніх програм, то на сьогодні важливим є усвідомлення учасниками процесу відповідальності саме ЗВО за якість вищої освіти.

Упродовж 5 років запровадження акредитаційних процесів відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм (2019) в українській вищій освіті відбулися суттєві зрушення: утворилася спільнота освітян, що свідомо сприйняла реформи та активно працює заради них; у нормативні акти внесено зміни, ініційовані Національним агентством, які вдосконалюють процеси забезпечення якості; розпочато процес докорінного оновлення змісту освіти, аналіз та узагальнення статистичних даних, здобутків і недоліків.

Національне агентство у взаємодії із стейкголдерами постійно вдосконалює процеси забезпечення якості. Результатом цієї співпраці, зокрема, стало нове Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04.07.2024 за № 1013/42358 (далі – Положення), що набуло чинності 01.08.2024 р.

Критерії оцінювання якості освітньої програми (Додаток 1 до Положення) – система вимог до освітньої програми та її реалізації, укладена відповідно до Стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти 2015 (ESG 2015). Таким чином, Роз'яснення можуть використовуватися

Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

всіма зацікавленими особами не лише під час зовнішнього оцінювання якості, зокрема акредитації освітніх програм, але й при самооцінюванні освітніх програм у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) та інших внутрішніх процесах забезпечення якості вищої освіти.

Діалог та співпраця університетів з Національним агентством ґрунтуються на довірі та повазі до автономії ЗВО, яка передбачає відповідно до Закону України про вищу освіту «самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом» (Ст. 1, п.1.1). Отже, організація процесів забезпечення якості, підходи до моніторингу, моделі залучення стейкголдерів, форми організаційно-управлінських документів ЗВО (якщо інше не передбачене законодавством) знаходяться у віданні університетів. Тому неправомірним є оцінювання освітніх програм із позицій практик якогось конкретного ЗВО як мірила єдино правильних підходів до освітньої діяльності.

Надбання ЗВО та позитивні сторони освітньої програми, конкретні факти та процеси забезпечення якості, тобто усі складові відповідності Критеріям та підкритеріям описуються робочою групою ЗВО у Відомостях про самооцінювання (далі – ВСО), які є основною складовою акредитаційної справи. Вагомою ознакою якісної освітньої програми є її актуальність, що передусім визначається прагненням ЗВО увідповіднити ОП до запитів ринку праці та потреб заінтересованих сторін, а в поточних умовах – до потреб оборони України та її подальшого відновлення.

Особливої уваги під час реалізації освітніх програм вимагає усвідомлення закладами вищої освіти своєї ролі у формуванні гармонійної особистості, патріота, свідомого громадянина, здатного до інновацій та науково-дослідної діяльності. Тому при розробці відомостей самооцінювання, реалізації ОП та при оцінюванні варто звертатися до рекомендаційних документів та листів Національного агентства про гуманітарну складову, про використання української мови в освітньому процесі та ін.

Основним принципом процесу акредитації (передусім йдеться про підготовку відомостей про самооцінювання, звіту експертної групи та висновку галузевої експертної ради) є доказовість (документів, заходів, дій, що сприяють якості освіти або освітньої діяльності за ОП). Для його дотримання важливо правильно застосовувати організаційно-управлінські документи закладу вищої освіти, навчально-

Звернення Національного агентства стосовно виявлених практик використання російськомовної літератури та російськомовного навчання

Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21 червня 2022 р. про історико-культурну складову освітнього процесу

методичне забезпечення, офіційний сайт ЗВО; експертній групі визначити – а ЗВО забезпечити присутність під час зустрічі саме тих учасників, які знають ОП і зацікавлені у її покращенні та розвитку, отже, зможуть надати відповідну інформацію. Окрім того, усі учасники акредитаційного процесу прямо зобов'язані надавати достовірну та повну інформацію про ОП та освітню діяльність за нею. І це стосується не лише морально-етичного аспекту процесів оцінювання якості, а й відповідальності за недоброчесність.

Іншим принципом написання відомостей самооцінювання є самокритика та здатність представників ЗВО ідентифікувати виклики й можливості розвитку за кожним підкритерієм, визначити шляхи їх подолання. Самооцінювання має стати ключовим механізмом самоаналізу ОП з метою її постійного вдосконалення.

Оцінювання за критеріями

Положення про акредитацію (пункт 8 розділу І) передбачає оцінювання ОП за кожним критерієм за шкалою із чотирьох можливих рівнів відповідності (A, B, E, F), до кожного з яких у Положенні поданий опис.

Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за цією освітньою програмою за кожним критерієм здійснюється за шкалою рівнів відповідності:

- «F» – повна невідповідність визначеному Критерію, виявлені недоліки мають фундаментальний характер та унеможливлюють якісну реалізацію освітньої програми;
- «E» – часткова невідповідність визначеному Критерію;
- «B» – відповідність визначеному Критерію;
- «A» – зразковість та/або інноваційність практик реалізації визначеного Критерія, що безпосередньо вплинуло на реалізацію освітньої програми, та повна відповідність визначеному Критерію, відсутність недоліків.

Лист стосовно надання освітнім програмам зразкової акредитації

Проблемні питання оцінювання освітніх програм або Зверніть увагу!

1. Позитивна практика – це ефективний підхід, за допомогою якого ЗВО забезпечує виконання вимог Критерію. Вказуючи позитивну практику, важливо розуміти, що це процес (метод, спосіб), а не кінцевий результат. Результатом є виконана вимога Критерію; натомість, позитивна практика – це конкретний метод (спосіб), за допомогою якого ЗВО досяг цього результату (виконав вимогу Критерію).
2. Обґрунтування наявності позитивних практик та зразкових практик важливе ще на етапі підготовки ЗВО відомостей про самооцінювання. За відсутності такого обґрунтування у експертів не буде достатньо матеріалу для встановлення рівня відповідності B або A. Позитивна практика може, зокрема, мати зразковий або інноваційний характер.

3. Практика реалізації Критерію *має зразковий характер*, якщо вона ефективна, демонструє стабільно ефективні результати протягом тривалого часу і позитивно впливає на освітній процес, а також може використовуватись як зразок, орієнтир для наслідування і ґрунтується на перевірених методах. Практика реалізації Критерію *має інноваційний характер*, якщо вона не лише ефективна, але й впроваджує нові ідеї, методи або технології, побудована на застосуванні креативних, оригінальних рішень.
4. Планування та проведення візиту експертів має бути максимально гнучким та включати домовленості про взаємоузгоджені дії у зв'язку із можливими тривогами та обстрілами. Однак воєнний стан не є підставою для зменшення вимогливості до оцінювання за критеріями та для нехтування учасниками акредитаційного процесу своїми обов'язками.
5. ЗВО отримали значно більше можливостей для об'єднання груп освітніх програм для акредитаційних процедур. Проведення такої одночасної акредитації двох або трьох ОП вимагає від ЗВО та ЕГ максимальної продуманості програм візиту експертів, зосередженості на корелюванні та водночас розуміння відмінностей ВСО та звіту ЕГ.
6. Національне агентство розробило та затвердило «Перелік суттєвих недоліків» (*далі - Перелік*), призначений для забезпечення об'єктивності встановлення рівнів відповідності за Критеріями оцінювання якості освітньої програми та єдиного підходу до оцінювання якості освітніх програм. *Суттєвий недолік* – недолік, який становить порушення норм чинного законодавства, негативно впливає на формування компетентностей здобувача освіти або унеможливлює чи суттєво ускладнює надання освітніх послуг.

Суттєвий недолік *має фундаментальний характер*, якщо порушення є системним, впливає на всі або більшість компонентів освітньої програми та вимагає істотних, комплексних змін або стратегічних заходів. Якщо за Критерієм виявлено хоча б один суттєвий недолік, що має фундаментальний характер, то встановлюється рівень відповідності «F» (повна невідповідність Критерію). Якщо за Критерієм виявлено хоча б один суттєвий недолік, але серед суттєвих недоліків відсутні такі, що мають фундаментальний характер, то встановлюється рівень відповідності «E» (часткова невідповідність Критерію). Таким чином, у разі виявлення хоча б одного недоліку із Переліку рівень відповідності за відповідним Критерієм не може бути «A» чи «B», а лише «E» або «F».

Структура Роз'яснень

Роз'яснення укладені у відповідності до Критеріїв оцінювання освітньої програми. До кожного підкритерію наводяться такі складові.

Підрозділ у Роз'ясненнях	Зміст підрозділу
Відповідність підкритерію передбачає, що	Опис вимог до освітньої програми, освітньої діяльності за програмою та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості, які забезпечують відповідність підкритерію. У цьому підрозділі наведені обов'язкові та/або рекомендовані параметри, до яких має прагнути ЗВО у реалізації ОП.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	Нормативні акти України та міжнародні рекомендаційні документи, що урегульовують відповідність підкритерію. **УВАГА! Звертайте увагу на чинну редакцію документів.** **Гіперпосилання у Роз'ясненнях використано станом на 01.10.2024.**
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Підрозділ містить перелік документів, розроблених і затверджених у ЗВО (далі – локальні акти ЗВО), які забезпечують виконання вимог підкритерію та є важливими для аналізу змісту ОП та освітньої діяльності за ОП і діяльності ЗВО за цією ОП. Представлено документи, що регулюють організаційні, управлінські, освітні та адміністративні процеси у ЗВО, визначають структуру, повноваження, обов'язки, правила та процедури для учасників освітнього процесу, зокрема локальні акти. Відповідно до принципу автономії ЗВО самостійно обирає види та форми документів для регулювання своїх процедур, правил і вимог, керуючись чинним законодавством, зокрема Законом України «Про вищу освіту», і несе відповідальність за ухвалені рішення, одночасно враховуючи, що розробка деяких документів є обов'язковою згідно з вимогами законодавства.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	Сформульований перелік питань для кращого розуміння змісту підкритерію як авторами ВСО, так і експертами Національного агентства.
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	У разі виявлення недоліку за підкритерієм із «Переліку суттєвих недоліків» (додатки 1 до звіту ЕГ та експертного висновка ГЕР) ЕГ та ГЕР варто використовувати ці рекомендації для пояснення його наявності. **УВАГА! Підрозділ ні в якому разі не є вказівкою обов'язково знайти недолік. Це допомога експертам ЕГ та ГЕР для кращого розуміння дій та формулювань, для більш точного опису наявності недоліка лише після його виявлення. Якщо за цим підкритерієм суттєві недоліки відсутні, у полі буде позначка «не застосовується».**
Nota Bene!	**!** Рубрика містить найбільш поширені або ж показові вади обгрунтування при оцінюванні за підкритерієм, а також підказки для ЗВО або для експертів Національного агентства.

Додатками до Роз'яснень є «Алгоритм визначення рівнів відповідності» (додаток 1), принципи SMART для формулювання рекомендацій (додаток 2).

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

1.1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.	
Відповідність **підкритерію 1.1** передбачає, що	— на етапі проєктування освітньої програми ЗВО здійснює аналіз чинного стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; — ОП повністю враховує вимоги стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, зокрема містить: — перелік обов'язкових компетентностей випускника; — нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання. Стандарт вищої освіти встановлює мінімальні вимоги щодо результатів навчання, які мають бути досягнуті в межах освітніх програм для певної спеціальності на певному рівні вищої освіти. Програмні результати навчання мають бути визначені таким чином, щоб вони у сукупності забезпечували досягнення всіх цих мінімальних вимог. Якщо за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарт вищої освіти відсутній, ЗВО самостійно визначає та затверджує програмні результати навчання на основі Національної рамки кваліфікацій, у якій за допомогою дескрипторів описано кваліфікаційні вимоги для кожного рівня. Кожен програмний результат навчання має відповідати вимогам до кваліфікації для відповідного рівня НРК. Якщо затвердження/внесення змін до стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відбулося під час реалізації ОП, ЗВО здійснює приведення програмних результатів навчання (компетентностей) ОП у відповідність до цього стандарту згідно з визначеною ЗВО процедурою.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Постанова КМУ від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» 2. Стандарти вищої освіти за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2) 4. Наказ МОН України від 01.02.2021 № 128 "Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм"

Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма (офіційно затверджена остання на момент проведення акредитаційної експертизи редакція, за якою здійснюється навчання). За потреби здійснюється комплексний аналіз попередніх редакцій освітньої програми.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи охоплюють програмні результати навчання результати навчання, які вимагає стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти? Якщо присутні розбіжності, чим вони зумовлені? 2. Чи визначені освітньою програмою компетентності випускника охоплюють обов'язкові компетентності, визначені стандартом вищої освіти? 3. За умови відсутності стандарту – чи задовільняє освітня програма вимоги, які визначені в Національній рамці кваліфікацій для відповідного рівня вищої освіти? Яким чином це досягається? 4. Якщо програма міждисциплінарна, то чи при проєктуванні ЗВО виконує вимоги, передбачені для міждисциплінарних програм?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***1.1.1*** *Не всі результати навчання, визначені стандартом вищої освіти, можуть бути досягнуті через програмні результати навчання.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретний(і) результат(и) навчання, визначений(і) стандартом вищої освіти, який(і) не може бути досягнутий через програмні результати навчання в сукупності; 2) пояснити, чому цей результат навчання не досягається через програмні результати навчання (відсутність у програмі або некоректне переформулювання у проєктуванні). ***1.1.2*** *За відсутності стандарту вищої освіти, хоча б один програмний результат навчання НЕ відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретний ПРН, який не відповідає вимогам НРК для відповідного кваліфікаційного рівня; 2) пояснити, у чому саме полягає невідповідність: які саме вимоги, що мають бути досягнуті на відповідному рівні вищої освіти, порушені, у чому ПРН не досягає або перевищує цей рівень. Невідповідність можна продемонструвати шляхом порівняння з дескрипторами інших кваліфікаційних рівнів НРК.
Nota Bene!	**!** Програмні результати навчання можуть не вичерпуватися тими результатами навчання, що їх визначає стандарт вищої освіти. Визначення програмних

	результатів навчання понад вимоги стандарту є правом ЗВО, але не є обов'язком.
1.2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів.	
Відповідність **підкритерію 1.2** передбачає, що	*Якщо освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації:* — визначені **умови (критерії)** присвоєння професійної кваліфікації (результати навчання, компетентності, вимоги до мінімально необхідного рівня знань, умінь, навичок тощо); — сукупність умов (критеріїв) присвоєння відповідної професійної кваліфікації **забезпечує виконання всіх вимог професійного стандарту.** Варто пояснити, яким чином ОП забезпечує виконання вимог до знань, вмінь, навичок та компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом; — у ЗВО визначені **принципи і процедури**, що передбачають оцінювання компетентностей здобувачів освіти, котрі претендують на присвоєння професійної кваліфікації, зокрема інструменти і механізми перевірки здатності здобувача виконувати всі трудові функції, визначені професійним стандартом. Варто навести посилання на документи ЗВО, які визначають порядок присвоєння цієї професійної кваліфікації або відповідні процедури, методи демонстрації компетентностей, або критерії (умови) присвоєння професійної кваліфікації відповідно до чинного законодавства; — **засоби, прилади, інструменти, контрольно-оцінювальні матеріали**, які застосовуються для оцінювання компетентностей здобувачів освіти, відповідають вимогам професійного стандарту. Якщо стандарт вищої освіти містить вимогу щодо обов'язкового присвоєння професійної кваліфікації за конкретною професією (однією із професій переліку), то освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації за цією професією. До 1 січня 2030 року в разі відсутності професійного стандарту присвоєння професійної кваліфікації може здійснюватися ЗВО за погодженням із Національним агентством кваліфікацій у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про освіту» (ст.34) 2. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 9[1], пп.28 п.2 Прикінцеві та перехідні положення) 3. Кодекс законів про працю України (ст. 4[1]) 4. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327 (зі змінами)

	5. Відомості про професійні стандарти 6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2) 7. Порядок присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2024 р. № 1223 «Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, в яких унормовані принципи та процедури оцінювання результатів навчання, що дають змогу присвоїти певну професійну кваліфікацію. Освітня програма.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи передбачає ОП присвоєння професійної кваліфікації? Яка саме професійна кваліфікація (професійні кваліфікації) присвоюється? 2. Чи існує професійний стандарт для вказаної професійної кваліфікації? Якщо ні, то яким чином ЗВО визначає вимоги до професійної кваліфікації? 3. Чи передбачає ОП формування всіх необхідних знань, вмінь, навичок та компетентностей, визначених професійним стандартом? Відповідь обґрунтуйте. Якщо ні, то яким чином ЗВО це пояснює? 4. Чи визначені у ЗВО умови (критерії) для присвоєння професійної кваліфікації? Чи забезпечують ці умови мінімально необхідний рівень знань, умінь та навичок для присвоєння професійної кваліфікації за вимогами професійного стандарту? Відповідь обґрунтуйте. 5. Чи визначені в ЗВО процедури перевірки здатності здобувача освіти виконувати всі трудові функції, визначені професійним стандартом? Якщо так, то який документ(и) регламентує ці процедури? 6. Які саме інструменти і механізми використовуються для перевірки здатності здобувача освіти виконувати трудові функції, визначені професійним стандартом? Чи відповідають засоби, прилади, інструменти, контрольно-оцінювальні та ін. матеріали вимогам професійного стандарту? Відповідь обґрунтуйте. 7. Чи залучаються до оцінювання компетентностей ключові стейкголдери (представники роботодавців, професійних асоціацій та інших заінтересованих сторін)? Якщо так, то які саме і яка їхня роль (функції)?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***1.2.1*** *ЗВО присвоює професійну кваліфікацію за певною професією, але встановлено хоча б один із таких фактів:* *– освітня програма не забезпечує виконання вимог до знань, умінь, навичок і компетентностей (зокрема,*

	додаткових – за рахунок її вибіркових освітніх компонентів), визначених відповідним професійним стандартом; *– назва професії не відповідає чинному Класифікатору професій чи відсутня у Класифікаторі професій;* *– у ЗВО не визначено/не затверджено відповідними актами ЗВО: порядок присвоєння цієї професійної кваліфікації або відповідні процедури, методи демонстрації компетентностей, або критерії (умови) присвоєння професійної кваліфікації відповідно до чинного законодавства.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати, який саме із фактів встановлено; 2) якщо ОП не забезпечує виконання вимог до знань, вмінь, навичок та компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом, то потрібно вказати, які саме вимоги професійного стандарту не виконуються (наприклад, вказати код типу знань, досягнення яких не забезпечується тощо) та конкретні трудові функції, які випускник ОП нездатний виконувати.
Nota Bene!	**!** Аналіз фактів, аргументів за підкритерієм здійснюється лише у випадку, коли ЗВО присвоює здобувачам освіти професійну кваліфікацію. **!** ЗВО, вказавши професії в освітній програмі у розділі “Придатність до працевлаштування”, не повинен вводити в оману вступників їх надмірною кількістю, яка не забезпечена відповідними ПРН; ЕГ варто звернути на це увагу, сформулювавши відповідні рекомендації. **!** ЗВО не може використовувати та/або формувати назв професійних кваліфікацій, посад, не спираючись на відповідні нормативні документи. **!** Усі знання, вміння, навички та компетентності, передбачені професійним стандартом, мають бути враховані в ОП. **!** На відміну від освітньої кваліфікації, присвоєння професійної кваліфікації ЗВО не може бути автоматичним наслідком завершення навчання за ОП. Професійна кваліфікація присвоюється ОСОБІ в результаті оцінювання здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання на відповідність професійному стандарту.
1.3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти.	
Відповідність **підкритерію 1.3** передбачає, що	– ЗВО має **офіційний затверджений належним чином** документ/документи, який/які містять місію та стратегію закладу; – **мета (цілі) освітньої програми** відповідає(ють) її змісту та корелює(ють) з її особливостями; – реалізація освітньої програми **сприяє втіленню ЗВО його місії;**

	— **кореляція мети освітньої програми зі стратегією розвитку** ЗВО створює передумови для її якісної реалізації та постійного удосконалення. *Додатково для міждисциплінарних освітніх програм:* — мета міждисциплінарної освітньої програми сформульована з урахуванням дотичності до кожної із заявлених спеціальностей (галузей).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч.2 ст.36 (для наукової установи - п.1), ч.1 ст.9[1]) 2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність») (ч.3 ст.10) 3. Додаток до рекомендації Кабінету Міністрів Ради Європи від 16 травня 2007 р. (п.5) 4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2) 5. Звіт про порівняння Європейської рамки кваліфікацій і української Національної рамки кваліфікацій
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, у яких висвітлено місію, стратегію ЗВО і перспективні напрями розвитку його освітньої, наукової та інноваційної діяльності. Локальний акт ЗВО, який регулює процедуру проєктування освітньої програми. Освітня програма.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи відповідає мета освітньої програми призначенню ЗВО, яке він визначив у своїй місії? 2. У чому полягають особливості освітньої програми (за наявності) та як вони корелюють з метою освітньої програми? 3. Реалізації яких саме ключових напрямів розвитку та довгострокових цілей, визначених у стратегії ЗВО, сприяє освітня програма?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Для аналізу відповідності **мети освітньої програми** місії та стратегії ЗВО до уваги береться офіційно затверджена освітня програма (на яку здійснено набір здобувачів освіти), подана закладом вищої освіти на акредитацію.
1.4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін.	
Відповідність **підкритерію 1.4** передбачає, що	— ЗВО досліджує потреби заінтересованих сторін до початку проєктування ОП. Варто проаналізувати, **яким чином** здійснюється вивчення інтересів здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти та інших стейкголдерів (анкетування, спільні засідання, зустрічі тощо);

	— ЗВО **визначає та аналізує потреби** стейкголдерів, використовує зовнішню експертизу під час проєктування освітньої програми; — виявлені потреби заінтересованих сторін **враховано** під час визначення мети та програмних результатів навчання за освітньою програмою.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальний акт ЗВО, який регулює процедуру проєктування освітньої програми. Освітня програма.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином заклад вищої освіти визначає коло стейкголдерів та з'ясовує їхні потреби? 2. Які пропозиції та/або рекомендації було отримано від заінтересованих сторін на етапі проєктування освітньої програми? Які пропозиції було втілено, а які відхилено і чому? 3. Яким чином було враховано отримані пропозиції та/або рекомендації заінтересованих сторін при проєктуванні ОП? 4. У який спосіб заклад вищої освіти інформує стейкголдерів про врахування/відхилення наданих пропозицій чи рекомендацій?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***1.4.1*** *На етапі проєктування освітньої програми потреби заінтересованих сторін жодним способом не вивчались.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** • у звіті ЕГ: — якщо заклад вищої освіти не наводить факти, які б свідчили про те, що потреби заінтересованих сторін вивчались, то вказати це; — якщо є переконливі аргументи, що свідчать про фабрикацію або фальсифікацію даних у документах, наданих закладом вищої освіти, імітацію обговорення, ігнорування думки певних заінтересованих сторін, то навести ці аргументи. • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту експертної групи) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Під час аналізу інформації щодо урахування потреб заінтересованих сторін варто звертати увагу саме на етап проєктування ОП: формулювання (коригування) мети та програмних результатів навчання. Інформацію

	щодо удосконалення освітньої програми (зміни в переліку та/або змісті освітніх компонентів тощо) варто враховувати під час встановлення відповідності критерію 8. ! Слід звернути увагу на те, чи співпраця стейкголдерів із закладом вищої освіти за відповідною програмою має реальний чи імітаційний характер.
1.5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.	
Відповідність **підкритерію 1.5** передбачає	врахування ЗВО контексту реалізації освітньої програми під час формулювання мети та визначення програмних результатів навчання, зокрема: – під час розроблення освітньої програми було взято до уваги сучасні т**енденції розвитку науки та відповідної спеціальності**. Варто проаналізувати, у який спосіб відбувався аналіз, а також врахування визначених тенденцій; – досліджено **тенденції ринку праці**, проаналізовано можливості працевлаштування випускника освітньої програми, враховано поточні та перспективні потреби ринку праці, визначено компетентності, важливі для його успішної професійної діяльності. Варто звернути увагу на те, як і коли відбувався аналіз та як його результати вплинули на проєктування освітньої програми; – розробленню освітньої програми передувало дослідження **потреб галузі та регіону**, наприклад, у результаті взаємодії з роботодавцями, ознайомлення з регіональними цільовими програмами та планами заходів з реалізації регіональних та галузевих стратегій розвитку тощо; – розробниками здійснено реальний критичний аналіз змісту аналогічних освітніх програм в Україні та за кордоном. Варто звернути увагу, коли, яким чином та які саме освітні програми було проаналізовано, які підходи було взято до уваги, які практики запозичено, які ж, навпаки, відкинуто за результатами здійсненого аналізу. У меті та програмних результатах навчання варто урахувати **цілі вищої освіти Ради Європи** (виховання активної громадської позиції, підготовка до ринку праці, особистий світоглядний розвиток, розвиток нових знань).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальний акт ЗВО, який регулює процедуру проєктування освітньої програми.

	Освітня програма (у динаміці (різні редакції, за наявності)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Як і коли були проаналізовані тенденції науки, ринку праці, розвитку спеціальності, за якою реалізується освітня програма? Які джерела інформації використовувались для аналізу? 2. Як мета освітньої програми та програмні результати навчання враховують ідентифіковані тенденції розвитку науки, спеціальності, ринку праці? 3. Яким чином галузевий контекст був урахований під час формулювання мети та програмних результатів навчання? 4. Яку роль відіграє регіональний контекст для розвитку освітньої програми? Як враховуються потреби регіону під час формулювання мети та програмних результатів навчання? 5. Досвід яких вітчизняних та іноземних освітніх програм враховувався під час формулювання мети та визначення програмних результатів навчання? Які кращі практики були запозичені? Яких недоліків вдалося запобігти в результаті такого аналізу? Які основні відмінності та переваги ОП у порівнянні з іншими і чому обрано саме такі підходи?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Слід врахувати різноманіття освітніх програм та різне значення галузевого або регіонального контексту під час їхнього проєктування. **!** Факт ігнорування закладом вищої освіти тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвіду реалізації аналогічних освітніх програм потрібно не лише констатувати, але й обґрунтувати, зазначивши, як це позначається на якості підготовки за освітньою програмою.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

2.1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів у (кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).	
Відповідність **підкритерію 2.1** передбачає	дотримання вимог законодавства щодо обсягу освітньої програми (у кредитах ЄКТС), зокрема: — статті 5 ЗУ "Про вищу освіту" в контексті обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти; — п. 15 статті 62 Закону України "Про вищу освіту" в контексті забезпечення права здобувача вищої освіти на вибір навчальних дисциплін. Вимоги до обсягу освітньої програми можуть бути конкретизовані у відповідному стандарті вищої освіти. Необхідно вказати вимоги до обсягу освітньої програми для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності) і обсяг освітньої програми, яка проходить експертизу. Стандарти вищої освіти спеціальностей, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, можуть містити додаткові вимоги до структури освітньої програми. У такому разі необхідно вказати вимоги до обсягу окремих складових освітньої програми (обсяг, який спрямований на забезпечення компетентностей, результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, практики) і відповідні обсяги складових освітньої програми, яка проходить експертизу, та пояснити, як було визначено обсяг відповідних її складових.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 5, п.15 ч. 1 ст. 62) 2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Навчальний план.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким є обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС? Чи відповідає встановлений обсяг освітньої програми вимогам стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю (за наявності)? 2. Яким є обсяг (у кредитах ЄКТС) освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

	3. Чи відповідає обсяг кредитів ЄКТС в навчальному плані обсягу кредитів ЄКТС в освітній програмі? 4. Чи відповідає кількість кредитів ЄКТС, виділених на практику, вимогам стандарту вищої освіти (якщо це передбачено стандартом)?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.1.1*** *Обсяг освітньої програми або її окремих складових НЕ відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). Можливі порушення:* — *обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС) не відповідає вимогам стандарту вищої освіти (за відсутності стандарту вищої освіти – пп.3-6 Закону України «Про вищу освіту»);* — *практика відсутня АБО обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти;* — *обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС), який спрямований на забезпечення компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) у випадку невідповідності обсягу освітньої програми вимогам до обсягу освітньої програми (у кредитах ЄКТС) для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти, вказати, як ЗВО пояснює цю невідповідність і пояснити, чому аргументи або пояснення, надані ЗВО, не є правильними або логічними; 2) у випадку невідповідності обсягу складової освітньої програми вимогам стандарту вищої освіти: — вказати, обсяг якої саме складової не відповідає вимогам; — вказати вимоги стандарту вищої освіти до обсягу відповідної складової; — пояснити, як було визначено кількість кредитів для обчислення обсягу складової; 3) вказати, як ЗВО пояснює цю невідповідність, і аргументувати, чому пояснення, надані ЗВО, не є правильними або логічними.
Nota Bene!	**!** Для аналізу відповідності обсягу освітньої програми у кредитах ЄКТС вимогам стандарту вищої освіти (за відсутності стандарту вищої освіти – пп.3-6 Закону України «Про вищу освіту») до уваги береться актуальна затверджена освітня програма.
2.2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають	

готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів.	
Відповідність **підкритерію 2.2** передбачає	– забезпечення **логічної послідовності** вивчення освітніх компонентів. Під час визначення обсягу і місця кожного з освітніх компонентів у навчальному плані має бути враховано поступальність досягнення визначених результатів навчання. Структура і зміст ОП повинні забезпечувати надання необхідних попередніх знань та навичок для засвоєння кожного з освітніх компонентів, за винятком тих знань, якими вже повинні володіти вступники на ОП; – **реалістичне охоплення кожного ПРН** змістом обов'язкових освітніх компонентів програми. Забезпечення ПРН має бути відображене як у матриці відповідності (таблиця 3 у Відомостях самооцінювання), так і простежуватись у змістовому наповненні кожного окремого освітнього компонента (у робочих програмах або силабусах); – наявність **структурно-логічної схеми** (або іншої форми представлення логічної послідовності освітніх компонентів) освітньої програми, яка відображає логічний взаємозв'язок її освітніх компонентів. Структурно-логічна схема є візуалізацією навчального плану освітньої програми і демонструє узгодженість та послідовність вивчення освітніх компонентів, взаємозв'язок між навчальними дисциплінами, практикою та атестацією здобувачів вищої освіти; – забезпечення структурою та змістом освітньої програми необхідних попередніх знань або навичок для **проходження практики**; – забезпечення змістом обов'язкових освітніх компонентів формування визначених компетентностей, зокрема й **загальнокультурних та громадянських** компетентностей. Для кожної із компетентностей, визначених освітньою програмою, ЗВО повинен продемонструвати її розвиток на рівні освітньої програми (в межах освітніх компонентів).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 9[1]) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Навчальний план. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми,

	у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи забезпечують освітні компоненти ОП досягнення всіх заявлених програмних результатів навчання? 2. Чи забезпечено логічну послідовність опанування освітніх компонентів? 3. Чи забезпечує зміст освітньої програми формування загальнокультурних та громадянських компетентностей?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.2.1*** *Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для проходження практики.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретний вид практики, для якого встановлено недолік; 2) вказати конкретні знання, уміння і практичні навички, які необхідні для успішного проходження практики відповідно до її програми, завдань, але які освітня програма не забезпечує попередньо (наприклад, якщо практика передбачає використання програмного забезпечення, то вказати програмне забезпечення, навички користування яким потрібні, але попередньо не формуються); 3) пояснити, як відсутність цих попередніх знань, навичок вплине на здатність здобувачів освіти успішно виконати завдання практики. Серед проявів недоліку: — порушення логіки розміщення освітніх компонентів (коли практика, метою якої є поглиблення і закріплення знань з навчальної дисципліни, передує вивченню цієї навчальної дисципліни); — необхідні теоретичні знання або навички не здобуваються в рамках жодного з освітніх компонентів і не є обов'язковими для вступників за освітньою програмою. ***2.2.2*** *Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для засвоєння хоча б однієї навчальної дисципліни.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретну(і) навчальну(і) дисципліну(и), для якої(их) встановлено недолік; 2) вказати конкретні знання, уміння і практичні навички, які необхідні для вивчення цієї дисципліни відповідно до її програми, але які освітня програма не забезпечує попередньо;

	3) пояснити, як відсутність цих необхідних попередніх знань, навичок вплине на здатність здобувачів освіти оволодіти змістом дисципліни. Серед проявів недоліку: – порушення логіки розміщення освітніх компонентів (необхідні знання або навички здобуваються під час вивчення освітніх компонентів, які передбачені на пізніших етапах); – необхідні знання або навички не здобуваються в межах жодного із освітніх компонентів і не є обов'язковими для вступників за освітньою програмою. ***2.2.3*** *Є <u>хоча б один</u> програмний результат навчання (ПРН), який не можна досягти. Можливі проблеми із структурою і змістом освітньої програми, які спричинили недолік:* *1) необхідні для досягнення ПРН результати навчання неможливо здобути в межах освітніх компонентів освітньої програми:* *– такі результати навчання не включено до програми жодного із освітніх компонентів;* *– результати навчання заявлено у програмах освітніх компонентів, але через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини) досягнення цих результатів є неможливим;* *2) необхідні для досягнення ПРН результати навчання здобуваються лише в межах вибіркових освітніх компонентів, і студент, обираючи інші освітні компоненти (зокрема, з інших рівнів вищої освіти) або перезараховуючи результати навчання з інших ЗВО, може не здобути цих результатів навчання.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретні ПРН, які не можна досягти за результатами завершення освітньої програми; 2) пояснити, чому вказані ПРН досягти неможливо, указавши для кожного з них: – конкретні результати навчання, необхідні для досягнення ПРН, які не включено до програми жодного із освітніх компонентів; – результати навчання, які заявлені в програмах освітніх компонентів, але досягнення яких неможливе через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини); – результати навчання, які здобуваються лише в межах вибіркових компонентів, що можуть бути не вибрані студентами. ***2.2.4*** *Є <u>хоча б одна</u> компетентність, визначена освітньою програмою, яка не формується.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:**

	вказати конкретну компетентність, визначену освітньою програмою, яка не формується освітніми компонентами в сукупності, і пояснити причину.
Nota Bene!	**!** Невідповідність позначок у матриці відповідності забезпечення ПРН освітніми компонентами ОП може бути визначена як підтвердження суттєвого недоліку лише за умови аналізу змісту освітніх компонентів та відсутності необхідних змістовних складових у них.
2.3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною).	
Відповідність **підкритерію 2.3** передбачає, що	зміст фахових освітніх компонентів освітньої програми відповідає предметній області, визначеній стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за відсутності стандарту – опису предметної області – у ISCED-F), зокрема: – **тематичне наповнення** навчальних дисциплін, теми курсових та кваліфікаційних робіт відповідають об'єкту вивчення та теоретичному змісту предметної області; – під час опанування навчальних дисциплін, проходження практичної підготовки, підготовки курсових та кваліфікаційних робіт здобувачу забезпечено можливість **оволодіти методами, методиками та технологіями**, необхідними для практичного використання у професійній діяльності; – зміст освітніх компонентів дозволяє здобувачу вищої освіти **навчитися використовувати обладнання та інструменти**, які випускник повинен вміти використовувати у професійній діяльності. *Додатково для міждисциплінарних освітніх програм:* – зміст освітньої програми дозволяє формувати визначені компетентності, зокрема з числа передбачених стандартами вищої освіти спеціальностей, що утворюють міждисциплінарну предметну область.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п.15[1],18[4] ч.1 ст.1, ст.9[1], п.3 ч.3 ст.10) 2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти 3. International Standard Classification of Education: Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions 4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми,

	у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Як зміст ОП (освітніх компонентів) відповідає об'єкту(ам) вивчення та/або діяльності? 2. Як зміст ОП (освітніх компонентів) відповідає теоретичному змісту предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів)? 3. Як зміст ОП (освітніх компонентів) відповідає методам і технологіям (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці)? 4. Як зміст ОП (освітніх компонентів) відповідає інструментам та обладнанню (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати)?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.3.1*** *Зміст освітньої програми не відповідає вимогам до предметної області (щодо об'єктів вивчення та/або діяльності, АБО цілей навчання, АБО теоретичного змісту предметної області, АБО методів, методик, технологій, АБО інструментів, обладнання).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно** вказати, які вимоги до предметної області визначені стандартом вищої освіти (за відсутності стандарту – опису предметної області у ISCED-F) не виконуються: — конкретний(і) об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (процеси, явища тощо або проблеми), які не охоплено освітньою програмою; — конкретні поняття, концепції, принципи, які не включено до освітньої програми; — методи, методики та технології, якими не оволодіває випускник освітньої програми для застосування на практиці (наукові методи або практичні методики, що використовуються у професійній діяльності); — інструменти (зокрема, спеціалізоване програмне забезпечення) або обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади), які випускник освітньої програми не буде здатний застосовувати у професійній діяльності. ***2.3.2*** *Тематика, об'єкт, предмет та завдання у <u>хоча б одній</u> кваліфікаційній роботі не відповідають предметній області спеціальності.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) вказати конкретні кваліфікаційні роботи, які ілюструють невідповідність тематики, об'єкта, предмета або завдань кваліфікаційних робіт вимогам

	предметної області (опис предметної області наведений у стандарті вищої освіти для даної спеціальності; якщо стандарт відсутній, слід звернутися до класифікації ISCED-F); 2) пояснити для кожної із вказаних кваліфікаційних робіт, у чому саме полягає невідповідність, та навести аргументи, які підтверджують, що кваліфікаційна робота не відповідає потребам або специфіці підготовки фахівців за визначеною предметною областю спеціальності. Серед проявів невідповідності: – тема або об'єкт дослідження відносяться до іншої предметної області; – предмет або завдання дослідження є специфічними для іншої предметної області (а отже, визначені завдання не сприяють розвитку навичок за спеціальністю) або занадто загальні, охоплюють кілька різних предметних областей.
Nota Bene!	**!** Встановлюючи відповідність за підкритерієм, варто виходити з визначення предметної області, передбаченої відповідним стандартом вищої освіти (за наявності).
2.4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.	
Відповідність **підкритерію 2.4** передбачає:	– **нормативне врегулювання** у ЗВО процедури вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін (необхідно вказати локальний нормативний акт ЗВО). Визначені процедури мають бути прозорими та чіткими. Зокрема, мають бути визначені етапи вибору, терміни його організації, інструменти запису здобувачів вищої освіти на обрані дисципліни. Варто звернути увагу на те, яким чином процедурою забезпечено право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти; – **обґрунтованість організаційних обмежень** під час здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачем вищої освіти, врахування обраною моделлю вибірковості особливостей освітньої програми та контексту її реалізації, зокрема, матеріальних і фінансових ресурсів ЗВО. ЗВО може встановлювати обмеження, однак вони повинні враховувати можливості університету та не мають призводити до ситуації, коли у здобувача вищої освіти вибір насправді відсутній; – визначення вимог до структури й змісту **переліку (каталогу) вибіркових дисциплін**, його періодичне оновлення, забезпечення оптимальності запропонованих на вибір навчальних дисциплін (відсутність повного або часткового дублювання їхнього змісту);

	– **відповідність вимогам законодавства обсягу освітніх компонентів**, які згідно з навчальним планом запропоновано на вибір здобувачу вищої освіти; – своєчасне і**нформування здобувачів вищої освіти** про процедуру вибору, запропоновані на вибір освітні компоненти. Усвідомлений вибір здобувача має забезпечуватись належним інформуванням про зміст усіх навчальних дисциплін, запропонованих на вибір, а також забезпеченням вільного доступу до цієї інформації; – чітке **дотримання встановлених процедур**, що дозволяють здобувачу вищої освіти самостійно і свідомо обирати навчальні дисципліни. Необхідно продемонструвати, що на кожному етапі вибору освітніх компонентів (коли такий вибір передбачено навчальним планом і процедурою вибору) або блоків дисциплін здобувач освіти **має можливість вибору хоча б з двох навчальних дисциплін**, неаналогічних за змістом. Якщо є перетини у змісті вибіркових дисциплін, продемонструвати, що відповідний навчальний матеріал не стає обов'язковим для вивчення, тобто є хоча б одна індивідуальна освітня траєкторія, обираючи яку здобувач освіти не буде вивчати цей навчальний матеріал.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п.15 ч.1 ст.62, п.11[1] ч.1 ст.1) 2. Порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затв. постановою КМУ від 23.03.2016 №261 (для PhD) (п. 21) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Навчальний план. Локальні акти ЗВО, у яких висвітлено: – вимоги до обсягу вибіркової складової; – процедуру формування переліку вибіркових дисциплін; – порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін; – вимоги до форми, змісту, порядку формування і ведення індивідуальних навчальних планів (та індивідуальних планів наукової роботи для аспіранта). Положення про організацію освітнього процесу та інші локальні акти, що регулюють освітній процес у ЗВО.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якими локальними актами ЗВО врегульовані процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії? 2. Яким є механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії в ЗВО?

	3. У який спосіб визначаються дисципліни, що пропонуються на вибір здобувачам? Як часто переглядається перелік? 4. Якою є процедура інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонуються їм на вибір? 5. Чи існує можливість реального вибору навчальних дисциплін, якщо оцінювати відповідні процеси з точки зору здобувача вищої освіти? 6. З якими викликами зіштовхується ЗВО на шляху до забезпечення права здобувачів на вибір освітніх компонентів? Які заходи здійснює ЗВО задля подолання цих викликів? 7. Як долаються проблеми, пов'язані з формуванням індивідуальної освітньої траєкторії на ОП?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.4.1*** *Псевдовибірковість. Можливі прояви:* *1) наявність навчальної дисципліни, яку ЗВО визначає як дисципліну для вибору, але яка не є такою, наприклад:* *— пропонуються дисципліни, аналогічні за змістом;* *— дисципліни, які містяться у переліку як альтернативні, не можуть бути обрані через їхній обсяг (у кредитах ЄКТС) або пререквізити;* *2) наявність у вибіркових навчальних дисциплінах однакового навчального матеріалу, який буде вивчатися здобувачем освіти за будь-якої індивідуальної освітньої траєкторії незалежно від його вибору і таким чином стає обов'язковим для вивчення.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) описати можливі індивідуальні освітні траєкторії відповідно до освітньої програми і навчального плану, зокрема, зазначити, на яких етапах (в яких семестрах) студенти мають робити вибір дисциплін; 2) вказати конкретний етап вибору освітніх компонентів (наприклад, семестр), коли здобувачу освіти не забезпечено можливість вибору, та у чому проявляється недолік (вказати дисципліни, які мають аналогічний зміст / не можуть бути обрані через обсяг у кредитах або пререквізити тощо); 3) якщо у вибіркових навчальних дисциплінах встановлено наявність однакового матеріалу, що буде вивчатися здобувачем освіти за будь-якої індивідуальної освітньої траєкторії незалежно від його вибору і таким чином стає обов'язковим для вивчення, то констатувати цей факт і вказати конкретний навчальний матеріал. ***2.4.2*** *Процедура вибору освітніх компонентів не визначена АБО містить суперечності, які унеможливлюють реалізацію права здобувача освіти на вибір освітніх компонентів або не гарантують йому це право АБО не забезпечує здобувачу освіти право*

	вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти, відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти. **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) у разі, якщо процедура вибору освітніх компонентів не визначена, то вказати на це; 2) у разі, якщо процедура вибору освітніх компонентів містить суперечності, які унеможливлюють реалізацію права здобувача освіти на вибір освітніх компонентів або не гарантують йому це право, то вказати на ці суперечності; 3) у разі, якщо процедура вибору освітніх компонентів не забезпечує здобувачу освіти право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти, то вказати на це і навести аргументи. ***2.4.3*** *Встановлено <u>хоча б одне</u> із наступних порушень реалізації процедури вибору освітніх компонентів, що призвело до позбавлення здобувачів освіти права на вибір:* — *відсутність практики інформування про процедуру вибору освітніх компонентів, зокрема про встановлені обґрунтовані організаційні обмеження (такі, як кількість здобувачів освіти у групі тощо);* — *відсутність практики інформування про освітні компоненти, які пропонуються для вибору, АБО форма, обсяг інформації про освітні компоненти та їх зміст не дає здобувачам освіти можливості зробити усвідомлений вибір;* — *встановлено факт впливу на здобувачів освіти у процесі вибору освітніх компонентів, який позбавив їх права на самостійний вибір (нав'язування вибору, застосування санкцій тощо).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** • у звіті ЕГ: вказати, які саме порушення було встановлено, та навести аргументи: — у разі встановлення факту відсутності практики інформування про процедуру вибору освітніх компонентів або про освітні компоненти, які пропонуються для вибору, пояснити, яким чином це було встановлено; — у разі, якщо форма, обсяг інформації про освітні компоненти та їхній зміст не дають здобувачам освіти можливість зробити усвідомлений вибір, то пояснити чому; — у разі встановлення факту впливу на здобувачів освіти у процесі вибору освітніх компонентів, який позбавив їх права на самостійний вибір (нав'язування вибору, застосування санкцій тощо), пояснити, яким чином це було встановлено.

	• у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту експертної групи) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Не варто відзначати як позитивну практику наявність «рекомендованих» ЗВО (або гарантом чи куратором тощо) до вибору дисциплін. Має бути забезпечено наявність чіткої системи інформування щодо змісту та процедури вибору навчальних дисциплін, однак жодним чином не рекомендації певного конкретного переліку. **!** Модель вибірковості належить виключно до автономії ЗВО. Не існує «правильної» чи «не правильної» вибірковості. Заклад має повне право запровадити як вибір дисциплін з переліку, так і вибір блоків (кошиків/груп) дисциплін. Головне, щоб здобувач мав реальну можливість вибору як такого.
2.5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.	
Відповідність **підкритерію 2.5** передбачає:	– **нормативне врегулювання** в ЗВО порядку організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти; – **забезпечення** змістом практичної підготовки, передбаченої освітньою програмою, визначених **результатів навчання та компетентностей**, потрібних для подальшої професійної діяльності. Зміст і завдання визначених видів практик повинні забезпечувати оволодіння методами, технологіями та інструментами відповідної спеціальності; – **повне дотримання вимог стандарту** вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти щодо обсягу та видів практичної підготовки (за наявності); – **дотримання принципів логічності та послідовності** під час визначення місця кожного виду практики в навчальному плані; – **інформування здобувачів вищої освіти** про зміст і завдання кожного виду практики відповідно до визначених ЗВО організаційно-управлінських документів. Варто ознайомитися із наявною інформацією про зміст та результати навчання, вимоги щодо звітності, критерії оцінювання, вимоги до бази практики тощо; – розроблення **методичних матеріалів для проходження практики**, забезпечення доступу до них для здобувачів вищої освіти; – забезпечення можливості для здобувачів освіти проходити практику **на базах практик**, які мають

	необхідне обладнання, ресурси та умови для організації практичної підготовки. ЗВО має продемонструвати налагодження співпраці з підприємствами, установами, організаціями, діяльність яких відповідає меті освітньої програми, а також передбачає наявність необхідних для виконання програми практики інструментів та обладнання; – **забезпечення належного супроводу та керівництва** практичною підготовкою (у ЗВО та на відповідній базі практики); – **отримання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти та баз практики за результатами проходження практичної підготовки.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 50-51) 2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регулюють питання організації, проведення та підведення підсумків практик здобувачів освіти, обов'язки та відповідальність сторін, визначають цілі та завдання практики, вимоги до баз практик, керівників практики від бази практики та від ЗВО. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)). Наскрізна програма практики (за наявності). Перелік баз практик.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які саме з передбачених ОП компетентностей формує практична підготовка? 2. Яку наступність різних видів практичної підготовки передбачає ОП? 3. Як відбувається співпраця з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, визначенні її змісту? 4. Яким чином практична підготовка відображає останні тенденції розвитку відповідної сфери професійної діяльності? 5. Яким є рівень задоволеності здобувачів освіти та випускників компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за ОП? 6. Чи відповідають бази практики конкретним видам практичної підготовки / чи дозволяють забезпечити

	набуття визначених програмою практики результатів навчання?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.5.1*** *Зміст практики не забезпечує здобувачів освіти необхідними для спеціальності знаннями і навичками.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо вказати:** – конкретні результати навчання (знання, вміння, навички, …), заявлені у програмах практики, які неможливо досягти через виконання завдань практики, і пояснити чому. – знання і навички, необхідні за спеціальністю, які можна набути лише в реальних виробничих умовах (на робочому місці), але які не включено до програм практики. ***2.5.2*** *Правила і процедури організації та проведення практики не забезпечують досягнення результатів навчання АБО правил і процедур не дотримуються. Можливі прояви порушення:* – *правила і процедури організації та проведення практики не визначено;* – *обрані бази практики не можуть забезпечити досягнення мети і виконання завдань практики (відсутнє необхідне обладнання, ресурси або умови для проведення практики);* – *відсутність належного супроводу та наставництва з боку керівників від баз практик (через відсутність відповідної кваліфікації або чіткого розподілу обов'язків і відповідальності між ЗВО та базою практики тощо).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо правила і процедури організації та проведення практики не визначено, вказати про це і як це пояснює ЗВО; 2) якщо встановлено, що обрані бази практики не можуть забезпечити досягнення мети і виконання завдань практики, то вказати конкретні проблеми, наприклад: – яке саме обладнання або ресурси, необхідні для виконання завдань практики, відсутні або недостатні; – яких технологій або інфраструктури, необхідних для виконання завдань практики, не вистачає; – які умови (наприклад, умови роботи, доступ до ресурсів) не забезпечені (навести конкретні дані, які підтверджують ці проблеми). 3) якщо встановлено відсутність належного супроводу та наставництва з боку керівників від баз практик, пояснити, чому зроблено такий висновок, вказавши: • які саме аспекти супроводу або наставництва не забезпечено (наприклад, відсутність відповідної

	кваліфікації у керівників практики від баз практики, відсутність чіткого розподілу обов'язків, недостатній рівень комунікації між ЗВО і базою практики тощо); • як це впливає на досягнення результатів навчання і виконання завдань практики (навести конкретні дані, що підтверджують ці проблеми).
Nota Bene!	**!** Проведення практики на підприємствах (в організаціях, установах чи закладах) є усталеною нормою, а не зразковою практикою. **!** Використання філії кафедри або кафедри як бази практики не є позитивною практикою в контексті виконання вимог підкритерію.
2.6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок.	
Відповідність **підкритерію 2.6** передбачає, що:	освітня програма передбачає формування ключових соціальних та міжособистісних навичок, які є необхідними для професійної та особистісної реалізації студентів. Серед них варто звернути увагу на формування таких: – вміння працювати в команді; – здатність до вирішення комплексних проблем; – аналітичне мислення; – здатність швидко навчатися; – ініціативність; – емоційний інтелект; – критичне та стратегічне мислення; – уміння управляти проектами та змінами. Варто проаналізувати змістове наповнення освітніх компонентів, а також вибір форм і методів викладання і навчання на предмет забезпечення формування соціальних навичок. Під час аналізу також варто звернути увагу на створення в ЗВО можливостей та заохочення здобувачів до участі у громадських та волонтерських ініціативах, різних формах неформальної освіти тощо.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3) 2. Council Recommendation on Key Competences
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).

Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи надає освітня програма можливість набути соціальних навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності випускника цієї освітньої програми? Яким чином зміст освітньої програми (освітніх компонентів) сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills)? 2. Чим обґрунтовується акцент на тих або інших соціальних навичках у межах освітньої програми? 3. Які форми та методи навчання сприяють набуттю соціальних навичок (soft skills)? Варто навести конкретні освітні компоненти та відповідні навички.
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Наявність окремого обов'язкового чи вибіркового освітнього компонента з назвою «soft skills» (чи подібною) не є зразковою практикою, а може свідчити про нерозуміння розробників ОП, що таке соціальні навички та яким чином їх набувають.
2.7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів та програмним результатам навчання.	
Відповідність **підкритерію 2.7** передбачає, що:	— визначений **обсяг освітніх компонентів** дозволяє досягнути ПРН; — дотримано вимог законодавства щодо **співвідношення** обсягу аудиторної та самостійної роботи для кожного ОК; — у ЗВО **визначені процедури й механізми, проводяться заходи**, які дозволяють оцінити, яким є обсяг фактичного навантаження студента (скільки часу в середньому потрібно здобувачеві) для опанування кожної дисципліни, для виконання окремих видів діяльності (зокрема, самостійної роботи).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України "Про вищу освіту" (п. 14 ч. 1 ст. 1, п. 15 ч. 1 статті 62) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Навчальний план. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).

	Локальні акти ЗВО, які визначає заходи і процедури, що дозволяють реалістично оцінити, який обсяг навчального навантаження в середньому потрібний здобувачеві освіти для належного опанування кожного освітнього компонента та/або його складових.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином ЗВО визначає реальний обсяг навантаження здобувачів вищої освіти? 2. Яким чином ЗВО визначає співвідношення між обсягами часу для аудиторної та самостійної роботи? 3. Які основні проблеми були виявлені під час таких досліджень? Яких заходів ЗВО вживає, аби їх усунути?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***2.7.1*** *Обсяг кредитів ЄКТС, який відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів здобувачами освіти, менший за 25% обсягу освітньої програми (10% - для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) вказати кількість кредитів ЄКТС, яка відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів здобувачами освіти, та відповідну частку від загального обсягу ОП і порівняти її із нормативними вимогами (не менше 25% або 10% для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання); 2) пояснити, як було визначено цю кількість.
Nota Bene!	**!** Під час експертизи інформативними заходами є інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та співвідношення його результатів з фактично визначеною в навчальних та робочих навчальних планах кількістю аудиторних годин і годин самостійної роботи, видами та різноманіттям завдань.
2.8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі).	
Відповідність **підкритерію 2.8** передбачає:	інтеграцію профільних задач за актуальними для освітньої програми професіями в освітній процес, зокрема: — **у межах вивчення навчальних дисциплін**, зокрема під час проведення практичних занять та лабораторних робіт для здобувача забезпечено можливість оволодіти відповідними засобами, інструментами (зокрема, спеціалізованим програмним забезпеченням), технологічними процесами тощо; — застосовується практика **проведення занять на виробництві, тематичних екскурсій** тощо; — здобувачі заохочуються до участі в тематичних гуртках, роботі наукового товариства, реалізації проєктів із залученням роботодавців тощо;

	– **тематика курсових та кваліфікаційних робіт** спрямована на вирішення актуальних задач зі спеціальності, у тому числі пов'язаних із запитами роботодавців; *За умови реалізації на освітній програмі дуальної форми здобуття освіти:* – **нормативне врегулювання** в ЗВО порядку організації дуальної форми здобуття освіти відповідно до вимог законодавства; – укладання двосторонніх **договорів про співпрацю** з відповідними підприємствами-партнерами, діяльність яких відповідає потребам освітньої програми; – врахування особливостей дуальної форми здобуття освіти під час **планування освітнього процесу;** – наявність **навчально-методичного забезпечення**, адаптованого до провадження дуальної форми освіти; – наявність **інструментів збирання зворотного зв'язку з організаціями-партнерами**, а також налагоджено механізми реагування на виявлені проблеми.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч. 6 статті 49) 2. Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти (наказ МОН України від 13 квітня 2023 року № 426) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Навчальний план. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)). У разі реалізації дуальної форми здобуття освіти: 1. Локальні акти ЗВО, які визначають особливості реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти в ЗВО. 2. Графік освітнього процесу, що передбачає чергування періодів навчання в ЗВО і на робочому місці. 3. Форма договору між ЗВО та роботодавцем (підприємством, установою, організацією тощо), що передбачає: – порядок працевлаштування здобувача вищої освіти та оплати його праці;

	– обсяг та очікувані результати навчання здобувача вищої освіти на робочому місці; – зобов'язання ЗВО та роботодавця в частині виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану на робочому місці; – порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином структура освітньої програми та навчальний план спрямовані на здобуття освіти за дуальною формою (якщо така форма запроваджена на ОП)? 2. Яким чином оцінюються результати навчання, отримані на робочому місці / на виробництві? 3. Як узгоджується здобуття компетентностей на виробництві з програмними результатами навчання ОП? 4. Які нормативні документи ЗВО передбачають реалізацію дуальної форми навчання за цією освітньою програмою? 5. Яким чином забезпечено інтеграцію профільних задач за актуальними для освітньої програми професіями в освітній процес?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Проведення занять представниками роботодавців, професіоналами-практиками, працевлаштування здобувача паралельно з навчанням, відвідування (екскурсії на виробництво, виїзні лекції/семінари/ тренінги тощо) або проходження практики на підприємствах не є дуальною формою здобуття освіти (або її елементами). **!** Відсутність дуальної форми здобуття освіти не є слабкою стороною або недоліком, а також не є підставою для надання рекомендації щодо її запровадження на освітній програмі. **!** Не існує «елементів дуальної освіти». Дуальна форма - це окрема форма здобуття вищої освіти, передбачена ст.49 Закону України «Про вищу освіту», яка може бути впроваджена на освітній програмі.
2.9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на **досягнення** глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року No 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року No 722.	
Відповідність **підкритерію 2.9** передбачає, що:	– досягнення цілей сталого розвитку **задекларовано у стратегічних документах** ЗВО, а також є складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти; – ЗВО здійснює **планування й реалізацію заходів**

	з метою досягнення цілей сталого розвитку; — зміст освітніх компонентів забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення **цілей сталого розвитку**.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (від 30.09.2019 №722/2019) 2. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй Україна 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	Яким чином зміст освітньої програми забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Не потрібно вимагати/рекомендувати ЗВО створювати окремий документ, що містить декларацію досягнення цілей сталого розвитку, або ж відповідно називати ОК.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

3.1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти.	
Відповідність **підкритерію 3.1** передбачає, що:	– правила прийому за освітньою програмою **містять детальну інформацію** про етапи конкурсного відбору, строки та порядок реєстрації заяв для участі в конкурсному відборі та вступних випробуваннях, вимоги до документів вступника, розрахунок конкурсного бала тощо; – правила прийому **відповідають Умовам (Порядку) прийому** на навчання для здобуття вищої освіти. Необхідно підтвердити, що Правила прийому на навчання до ЗВО відповідають вимогам до Правил прийому, визначеними Умовами прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОВВ у відповідному році; – критерії відбору абітурієнтів **чітко визначені, публічно доступні** на офіційному вебсайті ЗВО і ґрунтуються на академічних досягненнях та/або творчих здібностях; – процедура проведення вступних випробувань гарантує **об'єктивність оцінювання**; – абітурієнти мають **можливість подати апеляцію** у разі незгоди із результатами конкурсного відбору; – правила прийому на навчання за освітньою програмою є **недискримінаційними**. Кожен абітурієнт має рівні можливості для подання документів, проходження конкурсного відбору та отримання місця у закладі вищої освіти, незалежно від статі, віку, етнічного походження, релігійних переконань, інвалідності, соціального чи економічного стану (крім обмежень, визначених законодавством, стандартами вищої освіти). Варто зауважити, що не вважається дискримінацією права на здобуття вищої освіти встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації (аб. 6 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про вищу освіту»).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст.44) 2. Умови прийому (Порядок прийому) на навчання для здобуття вищої освіти у відповідному році. 3. ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» 4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.4)

Організаційно-управлінські документи ЗВО	Правила прийому на навчання до ЗВО у відповідному році; інформація у відповідному розділі вебсайту ЗВО.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи є Правила прийому чіткими, зрозумілими та доступними для потенційних вступників? Чи містять вони інформацію про етапи конкурсного відбору, строки та порядок реєстрації заяв для участі в конкурсному відборі та вступних випробуваннях, вимоги до документів вступника, розрахунок конкурсного бала тощо? 2. Чи всі положення Правил прийому є недискримінаційними та визначаються особливостями отримання кваліфікацій? 3. Чи доступними для вступників є критерії відбору на освітню програму?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***3.1.1*** *Правила прийому на навчання до ЗВО містять дискримінаційні обмеження прав абітурієнтів.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** — вказати, які саме положення у Правилах прийому на навчання прямо або опосередковано обмежують доступ до навчання певним групам абітурієнтів на підставі статі, віку, етнічного походження, релігійних переконань, інвалідності, соціального або економічного стану (крім обмежень, визначених законодавством, стандартами вищої освіти) було виявлено; — якщо критерії відбору абітурієнтів недоступні на сайті ЗВО, то вказати це і як це пояснює ЗВО; — якщо процедура проведення вступних випробувань не гарантує об'єктивність оцінювання, то вказати це і навести аргументи; — якщо абітурієнти не мають можливості подати апеляцію у разі незгоди із результатами конкурсного відбору, то вказати це і написати, як відсутність цієї складової пояснює ЗВО. ***3.1.2*** *Правила прийому на навчання до ЗВО не відповідають вимогам Умов прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОВВ у відповідному році.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** 1) вказати конкретні вимоги до Правил прийому на навчання до ЗВО, визначені Умовами прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОВВ у відповідному році, які не виконуються; 2) якщо Правила прийому на навчання до ЗВО не містять необхідних складових (які визначені Умовами прийому (Порядку прийому), то вказати цей необхідний елемент та як це пояснює ЗВО.
Nota Bene!	**!** Якщо Правила прийому на навчання за освітньою

	програмою, укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та вчасно оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО, то це не може бути визначено як зразкова чи інноваційна практика. Це – виконання обов'язкових вимог для всіх освітніх програм.
3.2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості.	
Відповідність підкритерію 3.2 передбачає, що:	– **зміст програм** вступних випробувань охоплює основні теми та поняття, які є необхідними для подальшого навчання за освітньою програмою, а також враховує галузеві та фахові особливості освітньої програми, зокрема вимоги стандарту вищої освіти, якщо він містить такі вимоги; – пропоновані **завдання** охоплюють всі базові знання, вміння та навички, необхідні для навчання за освітньою програмою; завдання відповідають рівню складності для цього кваліфікаційного рівня; – **методи оцінювання** забезпечують об'єктивність оцінювання та дозволяють точно визначити рівень підготовленості студента; – **критерії оцінювання** – чіткі, конкретні та вимірювані, що дозволяє забезпечити об'єктивність. Варто вказати, які критерії оцінювання застосовуються, яка структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступника; – дати **затвердження програм** вступних випробувань відповідають вимогам до термінів затвердження, визначеним Умовами прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОВВ у відповідному році. Необхідно навести посилання на оприлюднені на вебсайті ЗВО програми вступних випробувань.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 44) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.4)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Правила прийому на навчання до ЗВО. Програми творчих конкурсів, фахових іспитів, програми інших вступних випробувань.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Хто долучається до обговорення цих вимог Правил прийому? 2. Як формуються / переглядаються програми творчих конкурсів, вступних випробувань тощо? Як вони враховують особливості ОП (за наявності)? 3. Яким чином правила прийому та інша документація щодо вступу на ОП змінювалися протягом звітного періоду? Чим були зумовлені ці зміни? 4. Які зміни до правил прийому на ОП плануються у найближчому майбутньому?

Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***3.2.1** Зміст програм вступних випробувань не дозволяє перевірити здатність до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** – вказати конкретні базові поняття, концепції, теми, знання яких є необхідним для розуміння і засвоєння навчального матеріалу дисциплін ОП, але які не охоплено програмою вступного випробування; – вказати конкретні практичні вміння або навички, які є ключовими для навчання за ОП, але перевірка яких не передбачена програмою вступного випробування; – у разі, якщо завдання вступного випробування не відповідають рівню складності для цього кваліфікаційного рівня, оскільки вони або занадто прості, або занадто складні, то вказати ці завдання; – якщо типи завдань, які використовуються, не дозволяють перевірити наявність конкретних необхідних для навчання за ОП знань або навичок, то вказати ці знання або навички, пояснити, чому запропоновані завдання їх не перевіряють; – якщо критерії оцінювання не дозволяють забезпечити об'єктивність, то вказати, які саме критерії є проблематичними, і пояснити чому, наприклад: • нечітке або двозначне формулювання критеріїв оцінювання, що може призвести до різного трактування (інтерпретації) та оцінювання членами комісії; • відсутність чітких індикаторів (показників) для оцінювання досягнень, що породжує ризик суб'єктивності оцінювання. ***3.2.2** Програма(и) вступних випробувань не затверджена(і) АБО не оприлюднена(і) на вебсайті ЗВО у терміни, визначені Умовами прийому (Порядком прийому) на поточний рік, АБО не містить критеріїв оцінювання, структури оцінки і порядку оцінювання підготовленості вступників.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** – у разі, якщо програма(и) вступних випробувань не затверджена(і) або не оприлюднена(і) у терміни, визначені Порядком прийому на поточний рік, то констатувати цей факт і вказати, як ЗВО це пояснює; – якщо програма вступних випробувань не містить критеріїв оцінювання, структури оцінки або порядку оцінювання підготовленості вступників, то констатувати цей факт і вказати, як ЗВО пояснює причини відсутності цих елементів у програмі.
Nota Bene!	**!** У контексті цього підкритерію некоректно рекомендувати закладу збільшити набір здобувачів на освітню

	програму або розпочати набір іноземців. ! Заклад вищої освіти має пояснити, яким чином було визначено мінімальне значення кількості балів із вступних випробувань (конкурсного бала), з якими вступник допускається до участі у конкурсному відборі, якщо таке визначення мало місце.
3.3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства.	
Відповідність **підкритерію 3.3** передбачає, що:	– правила та процедури визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (за результатами переведення, поновлення, академічної мобільності, вступу на бакалаврат за дипломом молодшого бакалавра) **нормативно врегульовані**. Необхідно вказати локальний акт, у якому визначено ці правила і процедури; – розроблені ЗВО процедури визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих за іншими ОП, **не суперечать національному законодавству та міжнародним актам**, зокрема відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні; – ЗВО забезпечує п**оінформованість здобувачів вищої освіти** про визначені правила та процедури. Варто продемонструвати, яким чином здобувачі освіти дізнаються про можливість визнання результатів навчання, здобутих за іншими освітніми програмами; – **послідовне дотримання** визначених правил під час реалізації освітньої програми, зокрема належне документування процедури та прийнятих рішень. Варто продемонструвати, що у разі наявності випадків звернень здобувачів освіти щодо визнання результатів навчання, здобутих за іншими освітніми програмами, процедура розгляду заяв і визнання результатів навчання відбувалась відповідно до визначених правил і процедур. У разі наявності випадків відмови щодо визнання результатів навчання, отриманих за іншими освітніми програмами, указати, у чому була причина відмов, продемонструвати, що відмови були обґрунтовані.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст.46, пункти 6-6² ч.2 ст. 32, п.17 ч.1 ст.62) 2. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.) 3. Наказ МОН від 05.05.2015 № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту»

	4. Постанова Кабінету Міністрів від 12.08.2015 № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» 5. Порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора науку закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою КМУ від 23.03.2016 №261 (для PhD) 6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.4)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регламентують процедуру та правила визнання результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якою є процедура визнання результатів навчання, здобутих на інших освітніх програмах, зокрема під час академічної мобільності? Яким документом(ами) вона врегульована? Яким чином ця процедура гарантує надійність визнання результатів навчання? Яким чином та з якою періодичністю відбувається інформування здобувачів щодо можливостей перезарахування результатів навчання? 2. З якими основними проблемами ЗВО зіштовхується під час визнання результатів навчання, здобутих на інших ОП? Чим вони зумовлені? Які заходи вживаються задля їхнього усунення? Чи існує практика застосування процедури визнання результатів навчання на ОП?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***3.3.1*** *Правила/процедури визнання результатів навчання, здобутих за іншими ОП, не визначені.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо констатувати, що правила, процедури визнання результатів навчання, здобутих за іншими ОП не визначено, і вказати, як ЗВО це пояснює. ***3.3.2*** *Правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих за іншими ОП, не дотримуються АБО вони не застосовуються у випадку звернення.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: — вказати конкретний факт недотримання правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих за іншими освітніми програмами, або їх незастосування у випадку звернення, який було встановлено; — пояснити, які саме аргументи свідчать про те, що правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих за іншими освітніми програмами, не дотримуються або вони не застосовуються у випадку звернення (наприклад, ігнорування встановлених термінів, відсутність відповіді/комунікації із здобувачами освіти за зверненнями, некоректне тлумачення принципів і правил визнання результатів навчання).

Nota Bene!	**!** У разі відсутності на ОП практики застосування правил перезарахування результатів навчання, варто визначити та вказати у звіті причини.
3.4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу.	
Відповідність **підкритерію 3.4** передбачає, що:	– правила та процедури визнання програмних результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, **нормативно врегульовані** в ЗВО. Варто вказати, у якому локальному нормативному акті; – розроблені правила та процедури **не суперечать національному законодавству**. Розроблені ЗВО процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, відповідають вимогам Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, затвердженому відповідним ЦОВВ; – ЗВО забезпечує **поінформованість** здобувачів вищої освіти про визначені правила та процедури. Варто пояснити, яким чином ЗВО забезпечує доступність процедур для всіх учасників освітнього процесу; – ЗВО **послідовно дотримується** визначених правил під час реалізації освітньої програми. У разі наявності випадків звернень здобувачів освіти щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, необхідно показати, що розгляд заяв і визнання результатів навчання відбувався відповідно до визначених правил і процедур. У разі наявності випадків відмови щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, необхідно вказати, у чому була причина відмов, продемонструвати, що відмови були обґрунтовані.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту » (п.11 ч.1 ст.1, п.6[2] ч.2 ст. 32, п. 17[1] ч.1 ст. 62) 2. Закон України «Про освіту» (ч.3-4 ст.8) 3. Порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти 4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регламентують порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якою є процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті? Яким документом(ми) вона врегульована?

	2. Яким чином та з якою періодичністю відбувається інформування здобувачів щодо можливостей перезарахування результатів навчання? 3. Які критерії визначені ЗВО для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті? Чи існує практика застосування процедури визнання результатів навчання на ОП? 4. З якими основними проблемами ЗВО стикається під час визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та/або інформальній освіті освіті? Чим вони зумовлені? Які заходи вживають задля їх усунення?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***3.4.1*** *Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, у ЗВО не визначені АБО НЕ відповідають вимогам затвердженому відповідним ЦОВВ Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: 1) якщо у ЗВО не визначені процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, то констатувати факт відсутності таких процедур; 2) якщо у ЗВО розроблені процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, але вони не відповідають вимогам Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, то вказати, у чому саме полягає невідповідність (вказати конкретні пункти нормативного акту, які порушено). Серед можливих проявів невідповідності розроблених ЗВО процедур визнання вимогам Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: – відсутність чітких вимог до заяв і документів, термінів розгляду заяв та прийняття рішення (або ці терміни не відповідають вимогам Порядку); – відсутність опису процедур визнання, а також прав та обов'язків учасників процесу; – не передбачено аналіз результатів навчання під час співставлення задекларованих заявником результатів навчання з результатами навчання за ОП; – відсутність процедур оцінювання задекларованих заявником результатів навчання; – відсутність механізму оскарження рішень щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти; – не передбачено можливість визнання результатів навчання в межах вибіркових дисциплін ОП;

	– відсутність вимоги щодо відповідності результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується ОП, для визнання в межах вибіркових дисциплін; – порядок визнання ЗВО допускає зарахування результатів навчання в обсязі, що перевищує встановлені законодавством межі. ***3.4.2*** *Правила / процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, не застосовуються у випадку звернення АБО їх НЕ дотримуються під час реалізації освітньої програми.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: – вказати конкретний факт недотримання правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, або їх незастосування у випадку звернення, який було встановлено; – пояснити, які саме аргументи свідчать про те, що правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, не дотримуються або вони не застосовуються у випадку звернення. Серед проявів порушення: – процедури визнання результатів неформальної освіти не застосовується у випадку звернення; – порушуються терміни розгляду заяв та прийняття рішень; – не надається допомога заявникам у заповненні декларацій про попереднє навчання, зокрема, щодо опису результатів неформального навчання; – не здійснюється аналіз та порівняння задекларованих заявником результатів неформального навчання з результатами навчання, передбаченими відповідною ОП; – не забезпечується можливість визнати результати неформального навчання в рамках вибіркових дисциплін; – не дотримується вимога щодо відповідності результатів навчання рівню, на якому реалізується ОП; – рішення про визнання приймається без оцінювання задекларованих результатів навчання; – методи, зміст та обсяг оцінювання не охоплюють усі складові результатів навчання; – особи, які здійснюють оцінювання, не є компетентними, є упередженими або мають конфлікт інтересів; – не дотримуються вимоги щодо визнання результатів навчання: • зараховано освітній компонент, але не всі результати навчання з цього освітнього компонента визнано; • визнано частину результатів навчання з освітнього компонента, але не зараховано жодних видів навчальної роботи;

	• обсяг зарахованих освітніх компонентів перевищує встановлені межі; – порядку оскарження рішень щодо визнання результатів навчання не дотримуються.
Nota Bene!	**!** У разі відсутності практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, варто визначити та констатувати причини цього.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

4.1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.	
Відповідність **підкритерію 4.1** передбачає, що:	– нормативне врегулювання організації освітнього процесу в ЗВО відповідає вимогам чинного **законодавства**; – **мовою освітнього процесу в ЗВО є державна мова**. Використання інших мов для викладання окремих освітніх компонентів може бути зумовлене змістом ОП за умови відповідності вимогам законодавства; – ЗВО забезпечив **припинення (обмеження) використання джерел інформації держави-агресора** в освітньому процесі, під час проведення досліджень й оприлюдненні їх результатів; – ЗВО забезпечив **наявність інформаційних систем** для ефективного управління освітнім процесом; – запропоновані **форми здобуття вищої освіти** (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева, дуальна) **не суперечать вимогам стандарту вищої освіти** за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (якщо стандарт обмежує перелік допустимих форм); – для кожного освітнього компонента використовуються **методи, засоби та технології викладання та навчання**, які дозволяють досягти кожен із результатів навчання, визначених для цього освітнього компонента; – вибір форм і методів викладання і навчання **заохочує активну участь здобувачів вищої освіти в освітньому процесі**; – вибір методів, засобів та технологій навчання відбувається з дотриманням принципів академічної свободи, що передбачає право викладача вільно обирати підхід до викладання, навчальні матеріали тощо (з урахуванням встановлених законодавством обмежень); – здійснюється **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти щодо методів, засобів та технологій навчання і викладання з освітніх компонентів.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про освіту» (ст. 7, ст. 54) 2. Закон України «Про вищу освіту» (п.3 ч.1 ст.1, п.6 ч.2 ст.16, п.2 ч.2 ст.32, п.5 ч.3 ст.32, ст. 48) 3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» 4. Стандарт вищої освіти за спеціальністю відповідного освітнього рівня

	5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3) 6. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регулюють: — питання вибору методів, засобів та технологій навчання; — необхідність забезпечення вимог студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи. Положення про організацію освітнього процесу. Освітня програма. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким методам, засобам та технологіям викладання і навчання віддають перевагу на ОП? Чим обґрунтовано такий вибір? 2. Як студентоцентрований підхід реалізується в освітньому процесі, зокрема, яким чином вибір методів, засобів та технологій навчання відповідає такому підходу?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***4.1.1*** *Методи, засоби та технології навчання НЕ дають можливості досягти цілей та здобути результати навчання за хоча б одним освітнім компонентом.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** — вказати конкретний(і) освітній(і) компонент(и), для якого (яких) встановлено недолік; — вказати, які саме результати навчання за цим освітнім компонентом неможливо досягти, використовуючи обрані ЗВО методи, засоби або технології навчання, і навести аргументи. Серед причин: • неправильний вибір методів, засобів, технологій (невідповідність змісту дисципліни, рівню підготовки студентів тощо); • проблеми при реалізації (неправильне використання методів, засобів, технологій або неготовність викладачів до ефективного застосування обраних методів тощо).

Nota Bene!	**!** У цьому підкритерії не варто розписувати можливості ЗВО та конкретної ОП відповідати вимогам підкритерію в майбутньому. Слід відповідати по суті.
4.2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса).	
Відповідність **підкритерію 4.2.** передбачає:	– **нормативне врегулювання** ЗВО вимог щодо форми та термінів оприлюднення інформації про зміст освітніх компонентів; – наявність у робочих програмах та/або силабусах **усіх навчальних дисциплін** освітньої програми **повної та чіткої інформації** про цілі, зміст та результати навчання, порядок та критерії оцінювання; – розміщення робочих програм або силабусів усіх навчальних дисциплін освітньої програми **у вільному для здобувачів вищої освіти доступі**; – здійснення **інформування** здобувачів вищої освіти про цілі, зміст та результати навчання, порядок та критерії оцінювання за кожною навчальною дисципліною освітньої програми у терміни, визначені процедурами ЗВО. Варто звернути увагу на те, коли й у який спосіб відбувається інформування; – **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти щодо доступності та зрозумілості інформації про зміст освітніх компонентів.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.4)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Документи ЗВО, в яких унормовано: – порядок інформування здобувачів освіти про цілі, зміст та результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів; – питання розроблення, збереження й доступності навчально-методичного забезпечення; – вимоги до структури документів і форм навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін (силабуси/робочої програми дисципліни або ін.) Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).

Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яка конкретно інформація щодо організації та змісту освітнього процесу висвітлена на вебсайті та у віртуальному навчальному середовищі? 2. Як і коли здобувачам надається доступ до інформаційних ресурсів, зокрема до робочих програм навчальної дисципліни та/або силабусів (за наявності), інших навчально-методичних матеріалів ОП? 3. Яким чином відбувається інформування здобувачів щодо порядку та критеріїв оцінювання, зокрема оцінювання певних видів робіт в межах ОК? Чому була обрана саме така форма інформування? Які, на думку ЗВО, сильні і слабкі сторони обраної форми інформування? Що в ній варто покращити? Що заплановано зробити з метою такого вдосконалення?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***4.2.1*** *У закладі вищої освіти не визначені правила та процедури інформування здобувачів освіти про:* — *конкретні цілі, що мають бути досягнуті за освітніми компонентами;* — *конкретні теми, які будуть вивчатись;* — *результати навчання, які потрібно здобути протягом вивчення освітнього компонента;* — *критерії та методи оцінювання результатів навчання.* *АБО під час реалізації освітньої програми їх не дотримуються (зокрема, здобувачі освіти не інформуються вчасно, відповідно до визначених у закладі вищої освіти правил і процедур).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** • у звіті ЕГ: — у разі, якщо не визначено відповідних правил, процедур інформування здобувачів освіти, то констатувати цей факт і вказати, як це пояснює ЗВО; — у разі, якщо встановлено факт порушення визначених правил, процедур інформування, то вказати, яке саме порушення було встановлено і як це було виявлено ЕГ. • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту експертної групи) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Послідовність викладу, зміст, структура робочої програми чи силабусу належать до автономії ЗВО.

4.3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми.	
Відповідність підкритерію 4.3 передбачає, що:	– дослідницька діяльність є складовою освітнього процесу **для всіх здобувачів вищої освіт**и, які навчаються за освітньою програмою; – реалізація ОП передбачає **використання дослідницьких методів навчання** (проблемно-орієнтованого навчання, навчання на основі проєктів, вивчення кейсів, методів моделювання тощо), виконання пошукових завдань, індивідуальних та групових дослідницьких проєктів тощо; – зміст ОП сприяє **формуванню дослідницької компетентності** здобувача вищої освіти, дозволяє оволодіти методами та інструментами організації дослідження відповідно до рівня складності поставлених завдань (з урахуванням вимог для відповідного кваліфікаційного рівня НРК); – **тематика дослідницьких завдань** враховує особливості ОП, напрями наукових досліджень викладачів, залучених до її реалізації, матеріально-технічну базу ЗВО тощо; – у межах реалізації ОП для здобувачів освіти забезпечено **доступ до інструментів** (зокрема, спеціалізованого програмного забезпечення) **і технологі**й, які використовуються для досліджень, передбачено **можливість працювати** в лабораторіях, наукових центрах, клініках тощо (залежно від потреб освітньої програми).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (розділ XI, ст. 65) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, в яких визначено вимоги щодо використання в освітньому процесі на ОП методів, які базуються на дослідженнях, у тому числі Положення про організацію освітнього процесу. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Як в освітній процес імплементовані методи викладання і навчання, засновані на дослідженнях? 2. Які конкретно наукові досягнення, індивідуальні

	та / або колективні, використовуються в освітньому процесі та позанавчальній діяльності на ОП? 3. Чи проходять здобувачі практику в лабораторіях, наукових центрах, клініках тощо та які її результати? 4. Підтримку яких стейкголдерів, донорів отримали наукові проєкти здобувачів вищої освіти та викладачів? Навести приклади поточних та реалізованих проєктів (за наявності).
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***4.3.1*** *У процесі навчання за освітньою програмою взагалі НЕ використовуються інструменти, підходи та технології, які сприяють розвитку навичок дослідження.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** — вказати, який рівень дослідницьких навичок повинен бути досягнутий за освітньою програмою відповідно до вимог для кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій; — вказати інструменти, підходи та технології, активності (форми роботи) та навчальні завдання, що використовуються в освітніх компонентах і спрямовані на формування дослідницьких навичок. Важливо ураховувати, що дослідницькі навички формуються не лише через наукові дослідження, а й через різноманітні навчальні активності – від виконання практичних завдань і проєктів до критичного осмислення результатів (наприклад, аналіз літератури, аналіз статистичних даних, підготовку аналітичних звітів, виконання завдань, що вимагають самостійного дослідження, проведення опитувань, експериментів або аналіз даних); — пояснити, чому інструменти, підходи, технології, які використовує ЗВО, не забезпечують формування навичок дослідження на рівні вимог для відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій; — вказати пояснення або коментарі ЗВО щодо вибору інструментів, підходів, технологій (за наявності).
Nota Bene!	**!** Зміст підкритерію стосується використання дослідницьких методів в освітньому процесі й не може бути вичерпаним лише інформацією про наукову роботу викладачів і студентів. **!** Наявність у здобувачів наукових публікацій у співавторстві з науковим керівником (для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів) не є обов'язковою вимогою. Їх відсутність не є недоліком.
4.4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.	
Відповідність **підкритерію 4.4** передбачає, що:	— наукові та професійні здобутки викладачів є передумовою **регулярного перегляду і оновлення**

	змісту освітніх компонентів відповідно до визначеної ЗВО процедури; – оновлення змісту освітніх компонентів стосується не лише теоретичних знань, але й методик, – інструментів та технологій, що є актуальними та ефективними у відповідній галузі.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 65, ст. 68) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, у яких визначено вимоги щодо оновлення змісту освіти. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)). Аналітичні матеріали за результатами опитування здобувачів вищої освіти.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином на ОП функціонує система перегляду та оцінювання змісту ОК? 2. На основі чого (з чиєї ініціативи) та з якою періодичністю ОК оновлюються? 3. Як і ким визначається, які сучасні практики та наукові досягнення слід використовувати у навчанні?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***4.4.1*** *Зміст освітніх компонентів НЕ оновлюється з урахуванням сучасних наукових досягнень і практик, як наслідок, здобувачі освіти не отримують актуальні знання або навички, які відповідають сучасним тенденціям у відповідній галузі.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо вказати конкретні неохоплені освітньою програмою: – сучасні тенденції, нові напрямки і важливі тренди у відповідній галузі, уявлення про які необхідне для випускника; – сучасні методи, володіння якими є вимогою ринку праці (тоді як навчання навчання за освітньою програмою продовжує зосереджуватися на застарілих методах); – сучасне програмне забезпечення, інструменти автоматизації або лабораторне обладнання, які є стандартами в галузі, але не використовуються в освітній програмі.

	Це чітко вказує на розрив між змістом навчання і реальними потребами галузі, ринку праці, свідчить про нездатність забезпечити конкурентоспроможність випускників на ринку праці.
Nota Bene!	**!** Не варто у цьому підкритерії зазначати інформацію про періодичний моніторинг та перегляд освітньої програми. Під час аналізу ОП слід акцентувати увагу на змісті освітніх компонентів.
4.5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти.	
Відповідність **підкритерію 4.5** передбачає:	– вироблення та послідовну реалізацію ЗВО **стратегії інтернаціоналізації**; – **налагодження ЗВО співпраці** із закордонними закладами вищої освіти, міжнародними організаціями задля створення в межах реалізації освітньої програми передумов для участі науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти у міжнародній академічній мобільності, наукових та освітніх проєктах тощо; – забезпечення доступу здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників до **міжнародних інформаційних ресурсів і баз даних**; – **поінформованість** здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про можливості міжнародної співпраці, **консультативний супровід**; – **участь науково-педагогічних працівників**, залучених до реалізації освітньої програми, у програмах міжнародної співпраці, академічних обмінах тощо; – **участь здобувачів вищої освіти** за ОП у програмах міжнародної мобільності, освітніх та наукових проєктах тощо; – **збирання та аналіз зворотного зв'язк**у від здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників щодо створення умов для участі в програмах академічної мобільності; – **впровадження в освітній процес** за ОП результатів міжнародної співпраці, врахування у змісті ОК сучасних досягнень світової науки у відповідній галузі.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 75) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3) 3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (глава 23) 4. Наказ МОН України від 27.02.2019 № 269 "Про затвердження Порядку забезпечення доступу закладів вищої освіти і наукових установ до електронних баз даних наукової інформації"

	5. Розпорядження КМУ від 23.02.2022 №286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, в яких визначено інституційну політику і стратегію інтернаціоналізації та які регулюють питання: — реалізації міжнародних проектів; — реалізації програм міжнародної академічної мобільності; — доступу до міжнародних інформаційних ресурсів. Актуальні для реалізації освітньої програми договори із закордонними закладами вищої освіти, міжнародними організаціями тощо. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)). Положення про організацію освітнього процесу.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Як саме реалізуються програми міжнародної академічної мобільності на ОП? Які проблеми, пов'язані з участю в програмах міжнародної академічної мобільності, мають здобувачі ОП та як ці проблеми долаються? 2. До яких міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних мають доступ здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники на ОП? 3. Яким чином стимулюється і підтримується міжнародна академічна мобільність та міжнародні академічні проєкти студентів та викладачів у поєднанні з навчальним процесом? Якою є динаміка відповідного кількісного показника на ОП? 4. Чи залучаються до викладання іноземні викладачі або викладачі, які мають досвід роботи (стажування) за кордоном? 5. Чи наявні діючі або завершені спільні із закордонними ЗВО проєкти? 6. Чи застосовуються міжнародні методики викладання (наприклад, COIL, BIPs)? 7. Чи проводяться на ОП лекції або інші види занять іноземними мовами?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.

Nota Bene!	**!** Якщо ЕГ встановила, що заклад надає «широкі можливості участі в академічній мобільності», але здобувачі ними не скористались, необхідно уточнити, з яких причин. **!** Не варто відзначати як позитивну практику те, що бібліотека ЗВО надає доступ до електронних баз даних наукової інформації та інших міжнародних
	інформаційних ресурсів, оскільки це є обов'язковою умовою виконання наказу МОН України від 27.02.2019 № 269.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

5.1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь.	
Відповідність **підкритерію 5.1** передбачає:	– **нормативне врегулювання** організації поточного та підсумкового контролю (атестації) в ЗВО; – **визначення критеріїв оцінювання**, які відповідають встановленому рівню досягнення програмних результатів навчання; – **встановлення для кожного освітнього компонента** форм контрольних заходів, методів та інструментів оцінювання, які дозволяють оцінити досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання; – **вчасне оприлюднення повної інформації** щодо форм, змісту контрольних заходів і критеріїв оцінювання, забезпечення доступу до цієї інформації для учасників освітнього процесу; – **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти щодо чіткості та доступності інформації про форми, зміст контрольних заходів і критерії оцінювання; – **надання студентам необхідної підтримки** у підготовці до оцінювання та після його проведення, зокрема пояснення щодо критеріїв оцінювання та як вони застосовуються, проведення консультацій щодо навчального матеріалу, навчання користуванню ресурсом, що використовується для проведення оцінювання (за потреби); – **своєчасне надання ефективного зворотнього зв'язку за результатами оцінювання** (відгуку, а також конкретних порад та рекомендацій у разі потреби), що дає студентам можливість усвідомити свої помилки, вдосконалити свої знання та вміння і уникати аналогічних помилок у майбутньому. *Додатково для освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти*: – визначення та оприлюднення процедури **проміжної атестації** відповідно до індивідуального плану наукової роботи здобувача вищої освіти.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3, 1.4)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, в яких визначено: – загальні засади проведення контрольних заходів; – вимоги до змісту, критеріїв оцінювання;

	– форми, методи, вимоги до організаційно-методичного забезпечення поточного та підсумкового контролю; – загальні засади організації роботи екзаменаційної комісії щодо проведення підсумкової атестації та форми, методи, вимоги до її організаційно-методичного забезпечення; – правила, процедури, вимоги до термінів інформування про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання. Положення про організацію освітнього процесу. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи форми контрольних заходів, визначені ЗВО, дозволяють перевірити досягнення результатів навчання за ОК? Яким чином визначаються бали за різні види робіт? Як досягається збалансованість встановлення балів для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в межах навчальних дисциплін? 2. Як досягається прозорість і зрозумілість критеріїв для здобувачів вищої освіти? 3. Яким чином застосовуються різнорівневі види завдань, у тому числі самоконтроль? 4. Коли саме інформація про форми контрольних заходів, критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти? Як це регламентується нормативною базою ЗВО? 5. Чи практикується збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти? Яким чином він здійснюється? 6. Як враховується отримана інформація для вдосконалення освітнього процесу?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***5.1.1*** *Форми контрольних заходів, методи, інструменти, критерії оцінювання НЕ дають можливості встановити рівень досягнення здобувачем освіти результатів навчання для хоча б одного конкретного освітнього компонента або програмних результатів навчання загалом.* Можливі прояви недоліку: – *невідповідність форм контрольних заходів, методів, інструментів цілям та очікуваним результатам навчання освітнього компонента;*

	– *відсутність критеріїв оцінювання АБО невідповідність критеріїв оцінювання цілям та очікуваним результатам навчання освітнього компонента;* – *невідповідність рівня складності завдань (вимоги занадто високі або занадто низькі, що призводить до некоректного оцінювання рівня досягнення результатів навчання здобувачем освіти);* – *нечіткість, неконкретність та невимірюваність критеріїв оцінювання (що не дозволяє забезпечити об'єктивність).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати освітній(і) компонент(и), для якого (яких) встановлено недолік; 2) пояснити, у чому саме виявляється недолік: – рівень досягнення яких саме результатів навчання освітніх компонентів неможливо встановити, використовуючи форми контрольних заходів (контрольні роботи, тести, усне опитування, усні презентації, практичні іспити та симуляції, звіти про лабораторні роботи, зразки професійних робіт, звіти про практику, письмові есе, курсові проєкти, залік/екзамен ін.), методи, інструменти, і пояснити чому; – якщо критерії оцінювання відсутні, то достатньо це вказати; – якщо критерії оцінювання не дозволяють встановити рівень досягнення результатів навчання, то слід вказати це і пояснити чому; – у разі невідповідності рівня складності завдань, вказати, які саме вимоги є занадто високими (або занадто низькими) і чому; – якщо критерії оцінювання нечіткі, неконкретні або невимірювані, то вказати, які саме. ***5.1.2** Інформація про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання НЕ доводиться до відома здобувачів освіти у терміни, визначені правилами та процедурами у ЗВО (що не дає змоги здобувачам освіти чітко зрозуміти, у якій формі буде відбуватись оцінювання та що потрібно зробити, щоб довести, що результату навчання досягнуто).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** • у звіті ЕГ: 1) вказати, які конкретні терміни інформування про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання визначені у правилах та процедурах ЗВО; уточнити, чи ці терміни визначені у організаційно-управлінських документах ЗВО (якщо так, то вказати, у яких); 2) описати, ким має бути надана інформація і яким чином це повинно здійснюватись;

	3) вказати, коли і яким чином інформація про контрольні заходи, методи та критерії оцінювання фактично доводиться до відома здобувачів освіти ОП, яка проходить експертизу; 4) разі, якщо встановлено, що інформація про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання НЕ доводиться до відома здобувачів освіти, то надати конкретні дані, що підтверджують відсутність інформування; 5) у разі, якщо інформація про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання доводиться до відома здобувачів освіти, але терміни не дотримуються, то надати конкретні дані про випадки порушень (наприклад, затримки в отриманні інформації, які вплинули на підготовку до іспитів чи контрольних заходів). • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту ЕГ) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання здобувачів визначається на підставі вивчення матеріалів, опрацьованих під час акредитаційної експертизи (робочі програми/силабуси, завдання для контрольних заходів), а також інформації, отриманої під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти.
5.2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений.	
Відповідність **підкритерію 5.2** передбачає, що:	*за наявності стандарту вищої освіти:* — визначені форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти; *за умови відсутності стандарту вищої освіти:* — визначені форми атестації здобувачів вищої освіти дозволяють встановити набуття компетентностей відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. *Для освітніх програм за спеціальностями, за якими атестація здобувачів здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту* ЗВО аналізує, чи підтверджуються результати навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ, у разі невідповідності здійснює ефективні заходи для виявлення та усунення причин, зокрема: — своєчасно аналізує результати ЄДКІ: • порівнює результати ЄДКІ здобувачів освіти із запланованими результатами навчання на ОП та вимогами програми ЄДКІ;

	• порівнює результати ЄДКІ із результатами оцінювання за окремими освітніми компонентами у ЗВО, аналізує розбіжності між результатами ЄДКІ та результатами оцінювання студентів у ЗВО для виявлення потенційних проблем у підходах до навчання та оцінювання. – відстежує динаміку та тенденції: • порівнює результати ЄДКІ на ОП за різні роки, щоб виявити тенденції в успішності здобувачів освіти та визначити динаміку покращення чи погіршення якості навчання поточного року в порівнянні з результатами попередніх років, а також із результатами інших ЗВО; • порівнює результати ЄДКІ на ОП з результатами інших ЗВО. – визначає причини непідтвердження результатів навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ: • невідповідності результатів навчання здобувачів освіти вимогам програми ЄДКІ (причини високого відсотка студентів, які отримали результат «не склав»); • визначає конкретні освітні компоненти, за тематичними розділами яких студенти ОП показують низький відсоток правильних відповідей, та причини цих труднощів (недоліки у змісті, конкретні недоліки у підходах до навчання або оцінювання); • невідповідності між результатами ЄДКІ та результатами внутрішніх оцінювань. – розробляє план для усунення виявлених недоліків – причин невідповідності (зокрема, зміни у змісті освітньої програми, коригування підходів до навчання (методів, інструментів, технологій), підходів до оцінювання (процедури, методів, критеріїв), визначає відповідальних осіб та встановлює строки реалізації коригувальних заходів; – здійснює ефективні заходи для усунення виявлених недоліків відповідно до плану; – аналізує ефективність заходів, спрямованих на виявлення і усунення причин невідповідності, вплив змін.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 6) 2. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 року № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту» 3. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 № 334 «Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступенів фахової передвищої освіти та вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я»

	4. Порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора науку закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (для PhD) (п.26-27) 5. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 6. Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критеріїв оцінювання результатів» від 19.02.2019 № 419 7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Освітня програма. Локальні акти ЗВО, якими регламентовано вимоги до форм атестації. Положення про організацію освітнього процесу.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? 2. Якщо ЗВО додав власні форми атестації, як це сприяє встановленню досягнення ПРН? 3. Чи визначає програма кваліфікаційних іспитів рівень досягнення ПРН, передбачених цією ОП? 4. Чи наявна у ЗВО процедура аналізу результатів ЄДКІ? 5. Чи аналізує ЗВО результати ЄДКІ на ОП? Якщо так, то які саме було проаналізовано? 6. Чи було з'ясовано причини невідповідності результатів оцінювання у ЗВО результатам ЄДКІ (наприклад, причини високого відсотка тих, хто отримав результат «не склав» в основну сесію)? 7. Які управлінські рішення було ухвалено та які рекомендації сформовано? Наскільки своєчасно було ухвалено рішення? 8. Які зміни було фактично впроваджено (які конкретні кроки здійснено)? Який вплив мали здійснені заходи?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***5.2.1*** *За освітньою програмою НЕ забезпечено форми атестації, визначені стандартом вищої освіти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати, які саме форми атестації визначені стандартом вищої освіти для відповідної спеціальності та рівня вищої освіти;

	2) вказати, які форми атестації застосовуються за ОП, та порівняти їх із тими, що визначені стандартом вищої освіти, наголосивши на тих формах атестації, що мали бути, але відсутні; 3) відобразити у звіті пояснення ЗВО (для надання контексту) та зазначити, чому пояснення не є переконливими, а також підкреслити, що вони не звільняють від обов'язку дотримуватись вимог стандарту вищої освіти; 4) вказати можливі наслідки недотримання вимог стандарту вищої освіти для випускників (як невідповідність може вплинути на їхню готовність до професійної діяльності та/або на можливості працевлаштування, визнання дипломів на ринку праці). ***5.2.2.*** *ЗВО не аналізує, чи підтверджуються результати навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ, АБО не здійснює дієвих заходів для виявлення та усунення причин невідповідності*. **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати, чи існує у ЗВО чітка процедура аналізу результатів ЄДКІ, яка дозволяє своєчасно виявити причини непідтвердження результатів навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ (зокрема, невідповідності результатів навчання здобувачів освіти вимогам програми ЄДКІ); 2) вказати, чи був проведений аналіз результатів ЄДКІ на ОП у визначений термін і, якщо аналіз був проведений, то: • які саме дані було проаналізовано; • чи проводилось порівняння результатів ЄДКІ із результатами навчання за ОП (зокрема, за окремими освітніми компонентами) та вимогами програми ЄДКІ; • чи аналізувались розбіжності між результатами ЄДКІ та результатами оцінювання студентів у ЗВО; • чи проводився порівняльний аналіз результатів ЄДКІ на ОП за різні роки для виявлення тенденцій в успішності студентів і аналізу динаміки покращення або погіршення результатів; • чи порівнювались результати ЄДКІ на ОП з іншими ЗВО; • які висновки було зроблено за результатами аналізу. 3) вказати конкретний прояв недоліку: – ЗВО не аналізує, чи підтверджуються результати навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ; – ЗВО аналізує результати ЄДКІ, але не здійснює заходи для виявлення причин невідповідності; – ЗВО аналізує результати ЄДКІ, здійснює заходи для виявлення причин невідповідності, але ці заходи не призводять до позитивних змін;

	– ЗВО аналізує результати ЄДКІ, визначає причини невідповідності, але не здійснює заходи для усунення причин; – ЗВО аналізує результати ЄДКІ, здійснює заходи для виявлення та усунення причин невідповідності, але ці заходи не призводять до позитивних змін.
Nota Bene!	**!** ЗВО має право запровадити додаткові, понад вимоги стандарту вищої освіти відповідної спеціальності та рівня вищої освіти, форми атестації. **!** Необхідно встановити, чи виконується вимога стандарту вищої освіти про оприлюднення кваліфікаційних робіт.
5.3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 5.3** передбачає:	– **нормативне врегулювання** правил проведення контрольних заходів, порядку оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження та ліквідації академічної заборгованості; – здійснення заходів та/або використання інструментів, які **дозволяють забезпечити об'єктивність та неупередженість** екзаменаторів під час проведення контрольних заходів, а також **запобігти конфлікту інтересів**; – забезпечення **поінформованості** учасників освітнього процесу про визначені правила і процедури; – **послідовне застосування** визначених процедур всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми; – **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти щодо дотримання учасниками освітнього процесу визначених процедур.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.4)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Положення про організацію освітнього процесу. Локальні акти ЗВО, в яких визначено: – вимоги до організації поточного та підсумкового контролю знань; – процедури проведення контрольних заходів; – порядок організації та проведення заліково-екзаменаційних сесій (у тому числі в дистанційному форматі у період карантину);

	– вимоги до випускних кваліфікаційних робіт, порядок попереднього розгляду; – загальні засади організації роботи екзаменаційної комісії щодо проведення підсумкової атестації (Положення про екзаменаційну комісію); – форми, методи вимоги до організаційно-методичного забезпечення; – порядок ліквідації академічної заборгованості та організаційні засади повторного вивчення дисциплін; – порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів освіти; – процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які документи ЗВО регламентують процедури проходження контрольних заходів (з прикладами реалізації)? 2. У який спосіб забезпечується доступність цих документів для здобувачів вищої освіти та викладачів? 3. Яким чином забезпечується об'єктивність та неупередженість екзаменаторів? 4. Наведіть процедури та приклади запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. 5. Яким чином регламентовані процедури оскарження результатів контрольних заходів? Наведіть приклади.
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***5.3.1*** *У ЗВО не визначено правила і процедури:* – *проведення контрольних заходів, виставлення оцінок, інформування про результати оцінювання (зокрема, заліково-екзаменаційних сесій);* – *ліквідації академічної заборгованості та повторного вивчення навчальних дисциплін;* – *запобігання та врегулювання конфлікту інтересів під час оцінювання;* – *оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження* *АБО вони не забезпечують захист прав здобувачів освіти у випадку необ'єктивного оцінювання або конфлікту інтересів, АБО містять суперечності, що призводять до неможливості їх практичної реалізації.*

	У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо: 1) у разі, якщо правила і процедури не визначені, то вказати про це; 2) у разі, якщо встановлено, що правила і процедури не забезпечують захист прав здобувачів освіти у випадку необ'єктивного оцінювання або конфлікту інтересів, то: – вказати, які саме правила і процедури: – пояснити, яким чином це було встановлено, які аргументи підтверджують висновок (вказати конкретні випадки необ'єктивного оцінювання або конфлікту інтересів, де існуючі правила і процедури не були дієвими); 3) у разі, якщо встановлено, що правила і процедури містять суперечності, що призводять до неможливості їх практичної реалізації, то вказати на ці суперечності і пояснити, як саме ці суперечності впливають на реалізацію процесів оцінювання (реальні наслідки або ризики). ***5.3.2*** *Правил і процедур проведення контрольних заходів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів або порядку оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження не дотримуються. Можливі порушення:* – *недоступність інформації про визначені правила/процедури для здобувачів освіти або викладачів;* – *вибіркове застосування правил і процедур;* – *незастосування процедур врегулювання конфлікту інтересів або оскарження результатів контрольних заходів у випадку звернень (звернення відхиляються без пояснення причин відхилення, розглядаються із порушеннями).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** • у звіті ЕГ: – якщо встановлено факт недоступності інформації про визначені правила/процедури для здобувачів освіти або викладачів, слід вказати, як це пояснює ЗВО; – якщо встановлено, що правила і процедури застосовуються вибірково, то навести конкретні факти, які це підтверджують і яким чином вони були виявлені; – якщо встановлено факт наявності звернень, але процедури врегулювання конфлікту інтересів або оскарження результатів контрольних заходів не застосовувались (звернення було відхилено без пояснення причин відхилення, звернення розглядались із порушеннями тощо), то вказати конкретні факти і яким чином їх було виявлено. • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту експертної групи) пояснити,

	чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Необхідно розрізняти поняття «конфлікт інтересів» та конфліктні ситуації, пов'язані з корупційними діями, випадками цькування, дискримінації, сексуального домагання тощо, про які йдеться у підкритерії 7.6. **!** Варто звертати увагу не лише на наявність нормативних процедур щодо контрольних заходів, але й на практичний досвід їх застосування.
5.4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.	
Відповідність **підкритерію 5.4** передбачає:	– наявність у ЗВО чіткої **політики**, а також **нормативне врегулювання** механізмів впровадження принципів та правил академічної доброчесності в освітній процес, заходів із забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедур попередження та реагування на порушення принципів та правил академічної доброчесності; – **поінформованість** учасників освітнього процесу про політику та процедури забезпечення академічної доброчесності; – організацію в ЗВО **просвітницької діяльності**, спрямованої на популяризацію принципів та правил академічної доброчесності (навчання та тренінги для учасників освітнього процесу, розповсюдження інформаційних та методичних матеріалів тощо); – створення і забезпечення функціонування в ЗВО ефективної системи **запобігання та виявлення академічного плагіату**. Відповідно, не лише використання технологічних рішень під час обов'язкової перевірки наукових, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність ознак академічного плагіату, але й аналіз цієї перевірки фахівцями відповідної предметної області; – **реагування** ЗВО на виявлені випадки порушення принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу; – **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти щодо дотримання учасниками освітнього процесу визначених процедур.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (абзац 4 ч. 2 ст. 6, п. 8 ч. 2 ст.16, п.1, 2 ч. 3 ст. 32, ч. 6 ст. 69) 2. Закон України "Про освіту" (ст. 42)

	3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.1) 4. Порядок скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації 5. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії 6. Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук (п.1, 7, 8)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, якими регламентовано: – принципи забезпечення та правила дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності; – механізми моніторингу дотримання академічної доброчесності; порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності; – стандарти, принципи та правила етичної поведінки учасників освітнього процесу; – порядок перевірки кваліфікаційних, наукових та методичних робіт на наявність ознак академічного плагіату; – технологічні процедури використання спеціалізованого програмного забезпечення при дотриманні згаданих принципів та правил; – правила та процедури встановлення відповідальності за різні види порушення академічної доброчесності окремих категорій учасників освітнього процесу; – порядок подання, розгляду апеляцій, а також дотримання прав особи, стосовно якої розглядається питання про порушення нею академічної доброчесності; – процедури запобігання, попередження академічної недоброчесності; – порядок формування бази / репозитарію кваліфікаційних робіт; порядок оприлюднення дисертаційних робіт. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).

Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які документи ЗВО (інші інформаційні матеріали) містять політику, принципи та правила, процедури дотримання академічної доброчесності? 2. Які технологічні рішення (програмне забезпечення) використовуються як інструменти виявлення порушень академічної доброчесності? 3. Яким чином відбувається перевірка на академічний плагіат кваліфікаційних робіт (та/або інших видів наукового та навчального доробку учасників освітнього процесу)? 4. Яким чином формується база/репозитарій кваліфікаційних робіт у межах ОП? 5. Яким документом визначені заходи реагування ЗВО на порушення академічної доброчесності, зокрема встановлені види відповідальності у випадку порушення академічної доброчесності? 6. Чи передбачено процедури реагування на ЗВО на порушення академічної доброчесності? 7. Наведіть факти (за наявності) порушення академічної доброчесності на ОП та зазначте, які заходи були вжиті.
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***5.4.1*** *Нормативна база ЗВО не гарантує забезпечення академічної доброчесності. Можливі прояви:* — *відсутність локальних нормативних актів ЗВО або процедур забезпечення академічної доброчесності, необхідність яких встановлена чинним законодавством АБО наявність у документах норм, які не відповідають чинному законодавству (зокрема, встановлення відсотків допустимого плагіату);* — *у документах ЗВО лише декларативно продубльовано норми відповідних законів, але відсутні необхідні для практичної реалізації процедури містять суперечності, які унеможливлюють їхню практичну реалізацію;* — *порушення академічної доброчесності, виявлені ЕГ, не були виявлені ЗВО за допомогою визначених у ЗВО правил і процедур;* — *процедура встановлення факту академічного плагіату включає лише автоматизовану перевірку робіт за допомогою програмних засобів без аналізу робіт фахівцями з відповідної предметної області з урахуванням результатів такої перевірки, а рішення приймається винятково на основі результатів цієї перевірки.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** — у разі встановлення факту відсутності локальних нормативних актів ЗВО або процедур забезпечення академічної доброчесності, необхідність яких встановлена чинним законодавством, вказати, які конкретно локальні акти або процедури мають бути у ЗВО згідно з чинним законодавством, але відсутні, і як це пояснює ЗВО;

	– у разі встановлення факту наявності норм, які не відповідають чинному законодавству, вказати конкретні норми (статті, пункти), які не відповідають законодавству (наприклад, встановлення відсотків допустимого академічного плагіату), пояснити, чому ці норми є некоректними, вказуючи конкретні норми законодавства, які у ЗВО порушують; – у разі, якщо встановлено відсутність необхідних для практичної реалізації алгоритмів необхідних дій (тобто, реалізація є суто декларативною): 1) вказати, які алгоритми (без яких неможливо гарантувати забезпечення академічної доброчесності) необхідні; 2) пояснити, чому ці алгоритми є критично важливими для забезпечення академічної доброчесності та як їхня відсутність впливає на систему; – у разі виявлення суперечностей у процедурах, визначених ЗВО, які унеможливлюють їхню практичну реалізацію, вказати ці суперечності та пояснити, як саме ці суперечності впливають на реалізацію процесів оцінювання (реальні наслідки або ризики); – у разі виявлених ЕГ порушень академічної доброчесності, які не були виявлені ЗВО: 1) вказати, які саме порушення академічної доброчесності було виявлено ЕГ; 2) якщо локальні акти містять правила і процедури, які дозволяють виявити порушення, то з'ясувати, чому порушення не було виявлено; 3) якщо серед правил і процедур, визначених у ЗВО, відсутні такі, які б дозволили виявити відповідні порушення, то вказати, які саме правила/процедури відсутні і їх необхідно додати до нормативної бази ЗВО. ***5.4.2*** *Визначених правил і процедур забезпечення академічної доброчесності у межах освітньої програми не дотримуються. Можливі підтвердження:* – *порушення були виявлені, але порушники не були притягнуті до академічної відповідальності;* – *наявні заяви (звернення, повідомлення) щодо ймовірних порушень академічної доброчесності (зокрема, зовнішні), які у ЗВО не розглядалися (були проігноровані), або розглядались із порушенням процедур.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** – у разі, якщо було встановлено порушення академічної доброчесності самим ЗВО або зовнішнім органом, про що було офіційно повідомлено адміністрацію ЗВО, але порушники не були притягнуті до академічної відповідальності: 1) вказати конкретний випадок, деталі, опис порушення;

	2) вказати, як ЗВО пояснює, чому порушники не були притягнуті до відповідальності; 3) пояснити, як відсутність дій щодо порушників впливає на систему академічної доброчесності у ЗВО. – у разі наявності заяв (звернень, повідомлень) щодо ймовірних порушень академічної доброчесності: 1) вказати конкретні випадки (коли і ким були подані заяви); 2) вказати, чи були проігноровані звернення або у чому саме полягало порушення (недотримання строків, недостатня перевірка фактів, винесення рішення без належного розгляду тощо); 3) вказати, як ЗВО пояснює, чому звернення не були розглянуті належним чином; якщо пояснення – відсутнє, вказати про це; 4) пояснити, як ігнорування звернень щодо ймовірних порушень або недотримання процедури розгляду впливає на систему академічної доброчесності у ЗВО. Аргументація повинна переконувати, що порушення правил академічної доброчесності стають системною проблемою освітньої програми. ***5.4.3*** *Встановлено такі факти недоброчесності:* – *фабрикація або фальсифікація результатів опитувань, результатів контрольних заходів;* – *присвоєння текстів документів (локальних нормативних актів, робочих програм / силабусів, навчально-методичного забезпечення), копіювання текстів Відомостей про самооцінювання з акредитаційних справ інших ЗВО;* – *фальсифікація документів (зокрема, підготовка документів «заднім числом»);* – *надання завідомо неправдивої інформації щодо освітньої, наукової, творчої діяльності учасників освітнього процесу чи щодо організації освітнього процесу;* – *необ'єктивне оцінювання, зокрема створення різних умов для різних здобувачів освіти під час контрольних заходів (крім випадків забезпечення освітніх потреб осіб з обмеженими освітніми можливостями); надання неправомірної допомоги під час контрольних заходів; використання різних критеріїв оцінювання робіт одного типу для різних здобувачів освіти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: 1) у разі виявлення фабрикації або фальсифікації результатів опитувань, результатів контрольних заходів: – вказати, які саме дані було сфабриковано або сфальсифіковано;

	– надати аргументи, які підтверджують зміну або підробку даних (результати порівняння даних у різних документах, відсутність первинних даних або невідповідність результатів офіційним джерелам, свідчення учасників освітнього процесу тощо); – пояснити, як фабрикація / фальсифікація даних впливає на оцінювання студентів, академічну репутацію ЗВО тощо; 2) у разі виявлення фактів присвоєння текстів документів: – вказати, який саме текст було присвоєно і звідки; – вказати, як ЗВО пояснює походження цих текстів, чи є дозвіл на використання матеріалів тощо; 3) у разі виявлення фактів копіювання текстів Відомостей про самооцінювання з акредитаційних справ інших ЗВО: – вказати, який саме текст було присвоєно, скопійовано і звідки; – пояснити, про що свідчить копіювання тексту Відомостей про самооцінювання з акредитаційних справ інших ЗВО; 4) у разі виявлення фактів зміни або підробки даних: – вказати, які саме дані було сфальсифіковано; – надати аргументи, які підтверджують зміну або підробку документів (метадані файлу щодо дати створення, зіставлення документа з іншими джерелами, свідчення осіб); 5) у разі виявлення фактів надання завідомо неправдивої інформації щодо освітньої, наукової, творчої діяльності учасників освітнього процесу чи щодо організації освітнього процесу: – вказати, яка саме інформація щодо освітньої, наукової, творчої діяльності учасників освітнього процесу чи щодо організації освітнього процесу не збігається із реальними даними (публікації, участь в проєктах, результати досліджень, результати ЄДКІ тощо); – надати аргументи, які підтверджують розбіжності між наданою інформацією і реальними даними; – вказати, як ЗВО пояснює, що такі розбіжності стались. 6) у разі встановлення фактів необ'єктивного оцінювання навести конкретні випадки, надати аргументи, які це підтверджують.
Nota Bene!	**!** Отримання сертифікату про підвищення кваліфікації з основ академічної доброчесності не є показником поінформованості щодо принципів та правил академічної доброчесності та їх неухильного дотримання. **!** Законодавство не вимагає від учасників освітнього процесу підписання «декларації про дотримання академічної доброчесності».

	! Вважається нормою, а не зразковою практикою, використання інформаційних сервісів для перевірки кваліфікаційних/курсових та інших видів навчально-наукових робіт на дотримання норм академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

6.1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством.	
Відповідність **підкритерію 6.1.** передбачає:	1) наявність у викладача для підтвердження відповідності освітньому компоненту хоча б одного з таких чинників: — вищої освіти та/або наукового ступеня, вченого звання (однакова за змістом спеціальність, предметна спеціальність або спеціалізація); — підтвердженого досвіду професійної діяльності за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше п'яти років (за винятком педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності); — керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, захищеною в Україні або за кордоном; 2) наявність щонайменше п'яти публікацій, сфера дослідження у яких відповідає змісту освітнього компонента, який забезпечує викладач. Статті мають бути опубліковані у наукових виданнях, включених до переліку фахових видань України або до міжнародних наукометричних баз, зокрема Scopus чи Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років. **Слід звернути увагу на те, що одні й ті самі публікації можуть відповідати різним освітнім компонентам при врахуванні вище вказаного.** 3) вимогу наявності щонайменше п'яти публікацій не варто застосовувати до науково-педагогічних (наукових) працівників із стажем науково-педагогічної роботи менше трьох років, працівників, що мають статус учасника бойових дій, а також до фахівців-практиків, які працюють на посадах науково-педагогічних (наукових) працівників на умовах сумісництва в обсязі 0,25 або менше, або 150 годин навчального навантаження на навчальний рік. Разом із тим, науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес, мають відповідати вимозі про наявність не менше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, як передбачено п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. **При цьому слід зважати на винятки, наведені в тому ж пункті, зокрема про професіоналів-практиків, що працюють за сумісництвом, та викладачів, що працюють менше 3 років.** Ураховуються також додаткові вимоги, які можуть бути встановлені законодавством для окремих освітніх компонентів, освітніх програм чи спеціальностей (за наявності).

	Оцінюючи відповідність, слід ураховувати співвідношення кількості викладачів, задіяних в реалізації ОП, до частки викладачів, що відповідають вимогам.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.5) 2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності"
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають: — вимоги до кваліфікації та професійного досвіду викладачів для викладання за конкретними ОК; — правила добору викладача для викладання конкретного ОК; — процедуру встановлення спроможності викладача забезпечувати освітній компонент; — процедуру оцінювання результатів наукової, навчально-методичної роботи викладача. Освітня програма і навчальний план.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чим був умотивований відбір науково-педагогічних працівників для викладання саме цих ОК? 2. Як враховується відповідність науково-педагогічних працівників п.36-38 Ліцензійних умов для викладання того чи іншого ОК?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***6.1.1*** *Невідповідність кваліфікації (професійного досвіду - якщо ЗВО наводить його як компонент відповідності) викладачів освітнім компонентам, які вони забезпечують, з урахуванням вимог законодавства.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності необхідно:** — вказати освітні компоненти, які забезпечують викладачі, кваліфікація та професійний досвід яких не відповідає вимогам законодавства; — для кожного із освітніх компонентів, де кваліфікація та професійний досвід викладача не відповідають вимогам законодавства, детально пояснити, у чому саме полягає невідповідність (показавши різницю між наявною кваліфікацією, професійним досвідом викладача та вимогами законодавства).
Nota Bene!	**!** У відомостях про самооцінювання (таблиця 2) необхідно вказати інформацію про викладача, яка обґрунтовує його відповідність конкретному ОК. У колонці «Обґрунтування» не варто зазначати серії та номери дипломів та іншу інформацію, яка не підтверджує відповідність кваліфікації, досвіду тощо освітньому компоненту. Натомість важливою є інформація про науковий ступінь, наукову спеціальність та напрям наукових досліджень, практичний досвід, наукову публікаційну активність, що відповідає освітньому компонентові.

	! Наявність публікацій у виданнях, що включені до наукометричних баз Scopus/Web of Science, не є обов'язковою умовою підкритерію. ! Для визначення відповідності фахових публікацій викладача освітньому компоненту слід зважати на відповідність предметній області, а не на збіг назви ОК з назвою/ключовими словами публікації.
6.2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються.	
Відповідність **підкритерію 6.2** передбачає, що:	— **процедури конкурсного відбору** викладачів **розроблено** ЗВО відповідно до вимог законодавства; — конкурсний добір викладачів відбувається на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, об'єктивності та обґрунтованості прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів; — ЗВО забезпечує **оприлюднення на офіційному сайті інформації** про порядок оголошення та проведення конкурсу, кваліфікаційні вимоги до кандидатів, перелік та строки подання документів; — визначені процедури конкурсного відбору дають можливість забезпечити потрібний **рівень професіоналізму викладачів** для успішної реалізації освітньої програми; — ЗВО **послідовно дотримується** визначених процедур конкурсного відбору викладачів.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч.11-12 ст. 55) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.5) 3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності"
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, що регулюють: — порядок і умови проведення конкурсного відбору; — вимоги до претендентів при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників. Інформація про наявність вакантних посад на сайті ЗВО.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином процедура конкурсного відбору дає можливість забезпечити професіоналізм викладачів? 2. Які виклики постають перед ЗВО під час відбору викладачів на освітню програму? Які заходи заплановано для подолання цих викликів? 3. Чи є процедури конкурсного відбору чіткими, прозорими та недискримінаційними?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***6.2.1*** *Процедури конкурсного відбору науково-педагогічних працівників відсутні.*

	У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо вказати факт відсутності процедур конкурсного відбору науково-педагогічних працівників і як їх відсутність пояснює ЗВО. ***6.2.2*** *Процедур конкурсного відбору науково-педагогічних працівників не дотримуються.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: • у звіті ЕГ: – вказати конкретний факт порушення правил/процедур конкурсного відбору науково-педагогічних працівників; – вказати, які конкретні положення або етапи конкурсної процедури було порушено (вимоги щодо оголошення конкурсу, критеріїв відбору, строків проведення конкурсу, або інші аспекти, визначені нормативними документами ЗВО або законодавством тощо); – навести аргументи, які свідчать про те, що правила/процедури конкурсного відбору науково-педагогічних працівників були порушені; – вказати, як сам ЗВО пояснює ці порушення і чому процедури не були дотримані. • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту експертної групи) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Варто звертати увагу не лише на наявність нормативних процедур щодо конкурсного відбору викладачів, а й на їх практичну реалізацію.
6.3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу.	
Відповідність **підкритерію 6.3** передбачає, що:	– ЗВО **сприяє залученню** до освітнього процесу роботодавців, їхніх організацій, професіоналів-практиків та експертів галузі; – на освітній програмі відбувається **систематичне залучення** професіоналів-практиків та експертів відповідної галузі до освітнього процесу. Варто звернути увагу на *форми такого залучення* (наприклад, проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, майстер-класів, семінарів, вебінарів тощо), *регулярність* заходів, їхню *доступність для здобувачів*, які навчаються на освітній програмі (організаційні обмеження, мова проведення тощо), а також на відповідність залученого кола осіб *потребам та інтересам здобувачів вищої освіти*; – реалізація освітньої програми передбачає участь

	роботодавців у виконанні науково-дослідних робіт; – **ЗВО забезпечує збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти та представників роботодавців щодо ефективності обраних форм залучення роботодавців до освітнього процесу.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.5) 2. Закон України «Про вищу освіту» (ч. 2 ст. 52)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, що регулюють загальні засади залучення роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до реалізації освітнього процесу.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином роботодавці, їхні організації, професіонали-практики та експерти галузі долучені до організації та реалізації освітнього процесу? 2. Чи залучаються професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців до проведення аудиторних занять? Якщо так, то за якими ОК? 3. Чи надають пропозиції та/або рекомендації професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців щодо реалізації освітнього процесу? Чи враховуються в ОП ці пропозиції та/або рекомендації і яким чином? 4. Чи вивчається думка здобувачів вищої освіти щодо задоволеності залученням представників роботодавців до освітнього процесу?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***6.3.1*** *ЗВО не залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації освітнього процесу за освітньою програмою.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) у разі, якщо ЗВО не надав приклади залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації освітнього процесу за освітньою програмою, то констатувати це і вказати, як це пояснює ЗВО; 2) якщо є докази, переконливі аргументи, які свідчать про те, що ЗВО імітує залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації освітнього процесу за освітньою програмою або надає сфальсифіковані дані, то навести ці аргументи.
Nota Bene!	**!** Залучення представників роботодавців не обов'язково повинно мати формальний характер трудових відносин. Не потрібно рекомендувати обов'язково залучати до співпраці представників роботодавців за сумісництвом чи з погодинною оплатою праці.

6.4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності.	
Відповідність **підкритерію 6.4** передбачає, що:	– у ЗВО функціонує нормативно врегульована **система професійного розвитку** науково-педагогічних працівників, що відповідає вимогам чинного законодавства; – ЗВО забезпечує систематичний **моніторинг потреб професійного розвитку** науково-педагогічних працівників, рівня їхнього професіоналізму (зокрема, за результатами проведення оцінювання/рейтингування, опитувань здобувачів вищої освіти тощо); – відбувається **планування професійного розвитку** науково-педагогічних працівників з урахуванням ідентифікованих потреб; – ЗВО **сприяє підвищенню кваліфікації** (стажуванню) науково-педагогічних працівників в українських та іноземних закладах вищої освіти, наукових установах тощо; – ЗВО реалізує **власні програми професійного розвитку** викладачів (зокрема, з розвитку викладацької майстерності, мовної компетентності тощо). Варто звернути увагу на систематичність, тематику організовуваних заходів, а також факти участі в них науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації освітньої програми; – науково-педагогічні працівники, залучені до викладання на освітній програмі, **систематично підвищують кваліфікацію** відповідно до вимог чинного законодавства визначених потреб освітньої програми; – у ЗВО створено **систему стимулювання** розвитку викладацької майстерності.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 4 ч. 2 ст. 16, ст. 32, ч. 4-6 ст. 60) 2. Закон України «Про освіту» (ст. 59) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.5) 4. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, у яких урегульовано вимоги до організації професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якими є професійні потреби викладачів? Яким чином існуюча в ЗВО система професійного розвитку дає змогу їх задовольнити? 2. Які заходи вживаються для підвищення фаховості викладачів?

	3. Які існують процедури моніторингу рівня професіоналізму викладачів? 4. У чому полягає система заохочення викладачів (у тому числі нематеріального характеру) за досягнення у фаховій сфері? Які інші форми стимулювання пропонує ЗВО?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***6.4.1*** *Щорічне оцінювання/рейтингування науково-педагогічних і педагогічних працівників ЗВО НЕ здійснюється або його результати не оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) у разі, якщо у ЗВО не здійснюється щорічне оцінювання/рейтингування науково-педагогічних і педагогічних працівників, то констатувати це і вказати, як ЗВО пояснює причину; 2) у разі, якщо у ЗВО здійснюється щорічне оцінювання/рейтингування науково-педагогічних і педагогічних працівників, але його результати не оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО, то констатувати це і вказати, як ЗВО пояснює причину відсутності публікації результатів.
Nota Bene!	**!** Наявність у ЗВО формального «підвищення кваліфікації» не свідчить про дієву систему професійного розвитку. Варто проаналізувати, наскільки система професійного розвитку (підвищення кваліфікації) відповідає потребам та інтересам викладачів, а також те, як вона впливає на реальне підвищення якості викладання за ОП. Належне/ефективне проходження підвищення кваліфікації не обов'язково повинне відбуватися в межах спеціальності ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

7.1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання.	
Відповідність **підкритерію 7.1** передбачає, що:	у межах реалізації освітньої програми: – **навчально-методичне забезпечення** кожного з освітніх компонентів дозволяє досягти визначених мети та результатів навчання і є доступним для здобувачів вищої освіти; – для кожного з освітніх компонентів забезпечено наявність **обладнання** (устаткування кабінетів, лабораторій тощо), яке дозволяє досягти визначених результатів навчання. Здобувачам надається доступ до відповідного обладнання; – для всіх освітніх компонентів, досягнення результатів навчання за якими потребує програмного забезпечення, ЗВО забезпечує використання **ліцензійного або вільнопоширюваного** програмного забезпечення (окрім продуктів, розроблених у державі-агресорі). – ЗВО здійснює планування та реалізацію заходів з періодичного **оновлення** (технічного обслуговування, відновлення) матеріально-технічного забезпечення; – ЗВО розвиває систему сучасної інфраструктури дистанційного навчання та забезпечення безперебійного доступу до освітніх ресурсів для забезпечення сучасними освітніми компонентами та матеріалами, а також гнучкого графік навчання та індивідуального підходу до кожного студента (у разі здійснення навчання у дистанційному форматі); – здійснюється **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від учасників освітнього процесу в контексті задоволеності навчально-методичним та матеріально-технічним забезпеченням за освітніми компонентами.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 5 ч. 2 ст.16, ч.7 ст. 71) 2. Закон України «Про освіту» (ч. 6 ст. 25) 3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 №286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки» 4. Закон «Про авторське право і суміжні права» (ст.18) 5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6)

Організаційно-управлінські документи ЗВО	Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити), рекомендовані джерела інформації).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яке матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення було придбане та використовується для реалізації ОП? 2. Чи дозволяє навчально-методичне забезпечення ОП досягнути цілі, завдання, результати навчання за ОК? 3. Чи вивчається задоволеність здобувачів вищої освіти навчально-методичним та матеріально-технічним забезпеченням ЗВО (і конкретної ОП)? Як ЗВО реагує на отримані результати?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***7.1.1*** *Наявне матеріально-технічне забезпечення НЕ дозволяє досягти результатів навчання за хоча б одним із освітніх компонентів.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати освітній(і) компонент(и), за яким(и) наявне в ЗВО матеріально-технічне забезпечення не дозволяє досягти результатів навчання (у тому числі, у співпраці в рамках чинних угод); 2) вказати, які саме результати навчання неможливо досягти, використовуючи наявне в ЗВО матеріально-технічне забезпечення (використовуючи інформацію, вказану в Таблиці 1 ВСО, отриману під час огляду матеріально-технічної бази, інформацію про доступність матеріально-технічної бази для учасників освітнього процесу); 3) пояснити, чому саме наявне в ЗВО матеріально-технічне забезпечення не дозволяє досягти вказаних результатів навчання; конкретизувати, як впливає на формування результатів навчання використання обладнання, яке задекларував ЗВО. Серед можливих причин: — відсутність необхідних ресурсів (лабораторій, спеціалізованого обладнання або тренажерів), що критично необхідні для практичного формування навичок, які зазначені як результати навчання; — використання ЗВО застарілого обладнання, яке не відповідає сучасним вимогам ринку праці і не дозволяє досягти результатів навчання; — недоступність обладнання для студентів (навіть, якщо в ЗВО є необхідні ресурси, але доступ до них обмежений (наприклад, обладнання занадто мало

	для поточної кількості студентів або доступ до нього відсутній взагалі); — відсутність належної технічної підтримки (технічного обслуговування або кваліфікованих спеціалістів, які забезпечують його роботу), без якої обладнання не може функціонувати належним чином. ***7.1.2** Є хоча б один освітній компонент, для досягнення результатів навчання з якого необхідне програмне забезпечення, але у ЗВО програмне забезпечення відсутнє АБО програмне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дозволяє їх досягти.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати освітній(і) компонент(и), для досягнення результатів навчання з якого (яких) критично необхідне програмне забезпечення, але воно відсутнє АБО програмне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дозволяє їх досягти (у тому числі, у співпраці в рамках чинних угод); 2) вказати, які саме результати навчання неможливо досягти через відсутність або невідповідність програмного забезпечення; 3) у разі, якщо ЗВО не використовує за цим освітнім компонентом програмне забезпечення взагалі, достатньо констатувати цей факт і пояснити, чому вказані результати навчання неможливо досягти без використання програмного забезпечення; 4) у разі, якщо ЗВО використовує програмне забезпечення, але воно не дозволяє досягти вказаних результатів навчання, пояснити причину та конкретизувати, як впливає на формування результатів навчання використання програмного забезпечення, яке задекларував ЗВО. Серед можливих причин, чому програмне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дозволяє досягти результатів навчання: — програмне забезпечення не підтримує функції та інструменти, що потрібні для досягнення цих результатів навчання; — програмне забезпечення не відповідає сучасним вимогам ринку праці і не використовується на робочому місці, через що студенти не отримують навичок роботи із актуальними інструментами, які застосовуються у професійній діяльності; — студенти не мають можливості використовувати програмне забезпечення через технічні обмеження (недостатня кількість ліцензій або проблеми із технічним забезпеченням) або організаційні перепони (недоступність до програмного забезпечення у позааудиторний час, відсутність інструкцій з користування). ***7.1.3** Заклад вищої освіти використовує неліцензійне програмне забезпечення АБО програмне забезпечення країни-агресора.*

	У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо: 1) у разі встановлення факту використання неліцензійного програмного забезпечення: — вказати конкретне програмне забезпечення, яке ЗВО використовує без ліцензії; — навести докази, на підставі яких було зроблено такий висновок; — навести пояснення ЗВО (якщо воно надано). 2) у разі встановлення факту використання програмного забезпечення країни-агресора: — вказати конкретне програмне забезпечення країни-агресора, яке використовується в ЗВО; — представити аргументи, що це програмне забезпечення походить з країни-агресора; — навести пояснення ЗВО щодо цього факту (якщо воно надано). ***7.1.4*** *Наявне навчально-методичне забезпечення не дозволяє досягти результатів навчання за хоча б одним із освітніх компонентів.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності** достатньо: 1) вказати освітній(і) компонент(и), за яким(и) наявне в ЗВО навчально-методичне забезпечення не дозволяє досягти результатів навчання; 2) вказати, які саме результати навчання неможливо досягти, використовуючи наявне в ЗВО навчально-методичне забезпечення (використовуючи інформацію, вказану в робочих програмах освітніх компонентів, отриману під час огляду матеріально-технічної бази, під час зустрічей відповідно до програми візиту експертів); 3) пояснити, чому саме навчально-методичне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дає можливості досягти вказаних результатів навчання; конкретизувати, як на формування результатів навчання впливає використання навчально-методичного забезпечення, яке задекларував ЗВО. Серед можливих причин, чому навчально-методичне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дозволяє досягти вказані результати навчання: — відсутність методичних рекомендацій, посібників чи інших допоміжних матеріалів (зокрема, відеолекцій, підручників, презентацій, інтерактивних навчальних курсів), які детально пояснюють складні теми, пропонують поетапні інструкції для виконання практичних завдань або лабораторних робіт. Їх відсутність унеможливлює повноцінне засвоєння необхідного навчального матеріалу та оволодіння методиками виконання завдань на рівні, необхідному для досягнення результатів навчання; — відсутність доступу до необхідних цифрових або інтерактивних ресурсів (таких, як електронні

	– підручники, бази даних, симулятори), без використання яких неможливо здобути навички, передбачені програмою освітнього компонента.
Nota Bene!	**!** ЗВО повинен не лише збирати та аналізувати інформацію щодо задоволеності навчально-методичним та матеріально-технічним забезпеченням освітньої програми, але й належним чином реагувати на виявлені недоліки. **!** Оцінювання матеріально-технічних ресурсів відбувається в контексті цілей та ПРН конкретної ОП, а не ЗВО загалом. Наприклад, наявність у ЗВО унікальної, єдиної в країні астрономічної лабораторії не може бути зразковою/позитивною практикою для ОП з філології.
7.2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства.	
Відповідність **підкритерію 7.2**. передбачає:	забезпечення учасникам освітнього процесу **вільного та безоплатного доступу** до: – обладнання та інфраструктури, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми; – бібліотечних фондів ЗВО, світових інформаційних мереж та баз даних; – іншої інфраструктури, яка дозволяє задовольнити потреби та інтереси учасників освітнього процесу. Варто звернути увагу на поінформованість учасників освітнього процесу про можливості доступу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п.5, п. 24 ч.1 ст. 62) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6) 3. Порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора науку закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (для PhD) (п. 8) 4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 №286-р «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, якими врегульовано питання доступу викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів та здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів? Чи поінформовані про це здобувачі вищої освіти та викладачі?

	2. Чи функціонує в ЗВО репозитарій? Чи мають до нього доступ здобувачі вищої освіти та викладачі?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Наявність у ЗВО електронної бібліотеки та надання такою бібліотекою доступу до електронних баз даних наукової інформації, репозитарію та інших інформаційних ресурсів не є зразковою практикою.
7.3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я.	
Відповідність **підкритерію 7.3** передбачає:	– **забезпечення ЗВО підтримки ментального здоров'я** учасників освітнього процесу, яка включає, зокрема, моніторинг психологічного клімату в академічному середовищі, реагування на кризові ситуації та психологічну просвіту; – забезпечення ЗВО **контролю за дотриманням відповідності** навчальних приміщень та соціальної інфраструктури санітарним нормам, правилам пожежної безпеки, вимогам охорони праці; – наявність укриттів; – здійснення заходів з **посилення інформаційної безпеки** у ЗВО; – **забезпечення можливостей** для надання учасникам освітнього процесу невідкладної медичної допомоги, а також організацію для учасників освітнього процесу **навчання з надання домедичної допомоги**; – організацію **регулярних опитувань** щодо потреб та інтересів здобувачів вищої освіти; – **врахування індивідуальних потреб та інтересів** здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; – освітнє середовище організоване таким чином, щоб **гарантувати безпеку** здобувачів освіти, забезпечувати умови для збереження їх фізичного та ментального здоров'я, і передбачає, зокрема, доступ до медичних та психологічних послуг, організацію зручного і безпечного простору, де мінімізовані ризики для життя та здоров'я, наявність у викладачів базових знань і навичок для створення безпечного та підтримуючого навчального середовища (розуміння психологічних станів, навичок розпізнавати ознаки ментального дискомфорту, вміння спілкуватися з емпатією, обізнаність про ресурси підтримки); – **поінформованість** здобувачів освіти про наявність відповідних можливостей підтримки.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 2 ч. 1 ст. 62) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6)

	3. Порядок підготовки здобувачів освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету МУ від 23.03.2016 №261 (для PhD) (п. 8) 4. Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які гарантують безпеку освітнього середовища для життя, фізичного та ментального здоров'я здобувачів освіти (як фізичного, так і психологічного), визначають правила та інструкції з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи проводиться опитування серед здобувачів вищої освіти на ОП щодо їхніх потреб та інтересів? Чи були і як саме були враховані його результати? 2. Яким чином досягається безпека освітнього середовища для життя, фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти? 3. З якими проблемами фізичного та ментального здоров'я найчастіше стикаються здобувачі ОП? Які заходи ЗВО вживає з метою вирішення цих проблем? Наскільки ці заходи, на думку експертів, є ефективними?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** З огляду на здійснення ЗВО освітнього процесу в умовах воєнного стану під час акредитаційної експертизи особливу увагу необхідно звернути на наявність укриття, впевненість та чіткість дій викладачів та здобувачів у разі оголошення повітряної тривоги, на готовність ЗВО до надання невідкладної медичної допомоги (наявність відповідних матеріальних ресурсів та фахівців).
7.4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою.	
Відповідність **підкритерію 7.4** передбачає:	– **освітню підтримку** здобувачів вищої освіти, зокрема, організацію відповідними структурними підрозділами ЗВО інформування та консультування в контексті питань навчання та викладання за освітньою програмою. Варто звернути увагу також на організацію освітньої підтримки під час використання технологій дистанційного навчання, наявність системи дистанційного навчання (LMS); – **організаційну підтримку**, зокрема створення інструментів взаємодії між ЗВО та здобувачами вищої освіти з метою вирішення адміністративних питань (наприклад, надання довідок);

	– наявність зручної та ефективної системи **інформування** здобувачів вищої освіти з освітніх та інших питань. Варто звернути увагу, як на наявність відповідної інформації у вільному доступі (наприклад, на сайті ЗВО), так і на практики інформаційної взаємодії між ЗВО та здобувачами; – налагодження **консультативної підтримки** здобувачів вищої освіти (з питань формування індивідуальної освітньої траєкторії, реалізації права на академічну мобільність, працевлаштування тощо); – налагодження інструментів **соціальної підтримки** здобувачів вищої освіти; – планування та організацію заходів з **підтримки фізичного та ментального здоров'я** учасників освітнього процесу; – **отримання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти в контексті задоволеності якістю здійснення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 6 ч. 2 ст. 16, п. 2, 3, 6 ч. 6 ст. 41) 2. Закон України «Про освіту» (ст.76) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які: – визначають механізми, правила надання освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, її зміст вимоги; – регулюють питання організації роботи відповідних структурних підрозділів; – регулюють питання стипендіального забезпечення; – визначають процедури для соціальної адаптації студентів-першокурсників; – унормовують порядок створення і функціонування (структуру та організаційні механізми діяльності: завдання, напрями, права та обов'язки членів, фінансування та матеріальне забезпечення) наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином відбувається комунікація зі студентами ОП? 2. Чи є така комунікація, на думку ЗВО, ефективною? 3. Які недоліки були виявлені? Що заплановано зробити для їхнього усунення? 4. Які існують механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти за ОП, у тому числі підтримки осіб з особливими потребами? 5. Продемонструйте достатність підтримки здобувачів освіти під час використання технологій дистанційного навчання.

	6. У який спосіб надається соціальна підтримка здобувачам вищої освіти за ОП, якщо такі приклади були?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***7.4.1*** *Заклад вищої освіти не забезпечив організаційну або інформаційну підтримку навчання у дистанційному форматі під час його проведення.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** • у звіті ЕГ: якщо ЗВО здійснював навчання у дистанційному форматі, але не забезпечив організаційну або інформаційну підтримку навчання, то: – вказати конкретні аргументи, які свідчать про відсутність підтримки; – як відсутність підтримки вплинула на освітній процес, досягнення результатів навчання, здатність якісно підготуватись до контрольних заходів або засвоїти навчальний матеріал; – пояснення ЗВО щодо причин відсутності необхідної підтримки, обґрунтованість відповіді (що було зроблено, щоб запобігти цьому). Серед можливих проявів недоліку: – ненадання пояснень студентам та викладачам щодо організації навчання в дистанційному форматі (щодо розкладу, доступу до платформ, матеріалів, процедури оцінювання тощо); – відсутність або неефективність каналів підтримки (електронна пошта, гаряча лінія, інші платформи для комунікації) для вирішення питань, пов'язаних з організацією дистанційного навчання; – неінформування або несвоєчасне інформування про зміни у розкладі, технічні вимоги, способи доступу до матеріалів або інші важливі аспекти дистанційного навчання, що вплинуло на підготовку студентів до занять або контрольних заходів; – відсутність необхідної технічної підтримки для вирішення технічних проблем (збої в роботі платформ, відсутність доступу до платформ тощо), що призвело до невчасного отримання студентами матеріалів, невиконання ними завдань або непроходження контрольних заходів, призводило до втрати часу або неможливості виконання завдань у встановлені терміни; – відсутність або невикористання задекларованих ЗВО платформ онлайн-навчання, інструментів для комунікації чи електронних ресурсів або фактична відсутність доступу до цих ресурсів; – ненадання викладачами необхідних навчальних матеріалів або надання їх у термін, що унеможливлював підготовку до занять чи контрольних заходів; – відсутність або затримка зворотного зв'язку від викладачів щодо виконаних завдань, результатів тестування тощо, що перешкоджало студентам

	своєчасно коригувати свої навчальні досягнення і досягати необхідного рівня знань та навичок. • у експертному висновку ГЕР (лише у разі наявності зауважень ЗВО до звіту ЕГ) пояснити, чому аргументи ЗВО не переконують у відсутності недоліку (наприклад, аргументів недостатньо, інформація недостовірна, наявні помилки в аргументації, джерело інформації – ненадійне, факти подано неточно, неправильно висвітлено причинно-наслідкові зв'язки тощо).
Nota Bene!	**!** Якість підтримки здобувачів вищої освіти оцінюється з огляду на доступність/корисність сервісів, які надає ЗВО у відповідних сферах (консультування, інформаційна, організаційна, психологічна підтримка), а також інформації, отриманої під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти.
7.5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою.	
Відповідність **підкритерію 7.5** передбачає:	– систематичний **моніторинг та аналіз потреб** здобувачів освіти; – **врахування визначених потреб** здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, під час організації освітнього процесу (запровадження гнучких методів навчання і викладання, розподіл, планування і надання навчальних ресурсів тощо); – ЗВО застосовує **інклюзивні технології** викладання та навчання, а також створює цифровий інклюзивний навчальний контент, що забезпечує доступність для всіх здобувачів освіти, які навчаються за ОП; – забезпечення **додатковою підтримкою** (зокрема, психолого-педагогічним супроводом) в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами; – забезпечення для осіб з особливими освітніми потребами **доступу до інфраструктури** ЗВО; – **отримання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти в контексті задоволеності умовами щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 18 ч. 1 ст. 1, п. 3 ч. 3 ст. 32, п. 6 ч.1 ст. 62) 2. Закон України «Про освіту» (ч. 3, 4 ст.19) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6) 4. Конвенція про права осіб з інвалідністю 5. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти» 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності" (п. 25)

Організаційно-управлінські документи ЗВО	Документи ЗВО, в яких висвітлено умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами Локальні акти ЗВО, які: — визначають порядок надання допомоги особам з особливими освітніми потребами; — визначають програму заходів для забезпечення доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином ЗВО забезпечує реалізацію прав на освіту осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***7.5.1*** *ЗВО не забезпечує реалізацію інклюзивних політик освітньої діяльності та безбар'єрного простору у своїх приміщеннях.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретні прояви порушення інклюзивних політик та безбар'єрного простору: — відсутність доступності прилеглої території до будівлі ЗВО, безбар'єрного входу або можливості безперешкодного пересування у приміщеннях (наприклад, відсутність ліфтів, позначень для навігації або непристосованість санітарних приміщень); — незабезпечення можливості вільно отримувати інформацію про ЗВО та освітні послуги у різних форматах (наприклад, відсутність адаптованих ресурсів для людей з порушеннями зору або слуху); — незастосування відповідних способів спілкування, ненадання необхідних навчально-методичних матеріалів для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; — неадаптованість освітньої діяльності до потреб і можливостей здобувачів освіти (зокрема, відсутність змін у характері подання навчального матеріалу або його темпу, відсутність альтернативних форматів представлення навчальних матеріалів та засобів комунікації); — відсутність моніторингу стану, збору та аналізу інформації для виявлення потреб учасників освітнього процесу (здобувачів освіти та працівників ЗВО). 2) навести конкретні факти, які підтверджують вказаний прояв порушення, а також опис контексту (де, коли і як було зафіксовано порушення); 3) вказати, як саме відсутність інклюзивних умов вплинула на здатність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами досягати результати навчання, готуватися до занять, контрольних заходів та засвоювати навчальний матеріал; 4) вказати пояснення ЗВО щодо причин незабезпечення реалізації інклюзивних політик освітньої

	діяльності та безбар'єрного простору у своїх приміщеннях (за наявності) та оцінити, наскільки ці пояснення є обґрунтованими (спираючись на чинне законодавство); вказати, чи вживались ЗВО системні заходи для забезпечення доступності та інклюзії, а також те, наскільки ці заходи були ефективними у розв'язанні проблеми.
Nota Bene!	**!** ЗВО під час акредитаційної експертизи повинен продемонструвати готовність забезпечити реалізацію права на освіту для різних груп осіб з особливими освітніми потребами. Так, якщо у навчальному корпусі відсутнє допоміжне устаткування (наприклад, корпус ЗВО – це історичне приміщення, яке охороняється державою як архітектурна спадщина), заклад повинен мати чіткий план вирішення цього питання.
7.6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 7.6** передбачає:	– наявність у ЗВО унормованої **антикорупційної політики**; – планування та реалізацію **інформаційних та просвітницьких заходів** з питань запобігання корупції; – розроблення ЗВО чітких та прозорих політики та **процедур врегулювання конфліктних ситуацій**, зокрема пов'язаних із випадками цькування, дискримінації, сексуального домагання тощо; – **поінформованість** учасників освітнього процесу про процедури врегулювання конфліктних ситуацій; – створення для здобувачів вищої освіти **інструментів** для повідомлення про факти цькування, дискримінації, сексуального домагання тощо; – **послідовне дотримання** визначних процедур врегулювання конфліктних ситуацій під час реалізації освітньої програми; – **збирання та аналіз зворотного зв'язку** від здобувачів освіти в контексті дотримання визначених процедур запобігання корупції та врегулювання конфліктних ситуацій.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про освіту» (ч.1 ст.53) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.6) 3. Закон України «Про запобігання корупції» 4. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» 5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» 6. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»

Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регламентують: — політику і процедури виявлення, врегулювання та запобігання конфліктам; — порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про сексуальні домагання, випадки дискримінації, булінгу (цькування); — порядок реагування на доведені випадки сексуальних домагань, випадки дискримінації, булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до цього; — порядок розгляду повідомлень про випадки вимагання і одержання неправомірної винагороди (хабарництво), порядок реагування в таких випадках і відповідальність причетних осіб.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином у ЗВО унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій? Чи забезпечено можливість їхнього послідовного застосування для учасників освітнього процесу? 2. Чи були випадки застосування цих процедур під час реалізації ОП? 3. Чи долучалися і, якщо так, то яким чином до вирішення таких проблем органи студентського самоврядування?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***7.6.1*** *Політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО не визначені АБО їх не дотримуються.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО не визначені, то констатувати цей факт і вказати, як ЗВО це пояснює; 2) якщо політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО визначено, але їх не дотримуються, то навести конкретні факти і аргументи, які це підтверджують; 3) вказати наслідки, які можуть виникнути через відсутність або недотримання процедур.
Nota Bene!	**!** Здобувачі вищої освіти не повинні знати напам'ять локальні акти закладу, в яких прописана процедура врегулювання конфліктних ситуацій, але повинні чітко розуміти алгоритм дій: до кого саме і в який спосіб вони звернуться, якщо у них виникне проблемна ситуація.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

8.1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 8.1** передбачає:	– **нормативне врегулювання** в ЗВО процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Варто звернути увагу на чіткість розподілу повноважень і відповідальність у межах визначених процедур, встановлення вимог до ініціювання розроблення, періодичності перегляду освітніх програм тощо; – **періодичний перегляд** освітніх програм на основі здійснення моніторингу якості цих програм, а також освітньої діяльності ЗВО; – **послідовне дотримання** визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду під час реалізації освітньої програми. Варто проаналізувати динаміку змін, яких зазнала освітня програма з часу свого започаткування.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (п. 2 ч. 2 ст. 16) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Освітня програма.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП наявні в ЗВО? Яким документом регулюються такі процедури? 2. Хто долучений до цих процедур та з якими функціями? 3. Які зміни відбулися в ОП та чим вони вмотивовані? 4. З якими викликами ЗВО стикається у процесі застосування цих процедур?
Суттєві недоліки та обґрунтування їх наявності	***8.1.1*** *Процедури розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП не визначені АБО їх не дотримуються.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо процедури розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП не визначені, то констатувати цей факт і вказати, як ЗВО це пояснює; 2) якщо процедури розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП визначено,

	але їх не дотримуються, то навести конкретні факти і аргументи, які це підтверджують (наприклад, ігнорування встановлених термінів для перегляду ОП, відсутність належного моніторингу реалізації ОП тощо); 3) вказати наслідки, які можуть виникнути через відсутність або недотримання процедур.
Nota Bene!	**!** Строки перегляду освітньої програми належить до автономії ЗВО. Однак занадто частотний перегляд (щопівроку) або занадто тривалий термін перегляду (раз на 4-5 років) потребує аналізу та обґрунтування доцільності.
8.2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 8.2** передбачає, що:	— визначені ЗВО процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, періодичного перегляду освітніх програм) передбачають **участь здобувачів вищої освіти** безпосередньо або через органи самоврядування, товариства аспірантів та молодих вчених та інші структури системи громадського самоврядування здобувачів вищої освіти; — у ЗВО налагоджено **систематичне отримання зворотного зв'язку** від здобувачів вищої освіти (зокрема, через періодичні опитування). Визначено процедуру укладання, періодичного моніторингу та коригування змісту опитувальників. Передбачено фаховий аналіз результатів проведених опитувань, розгляд цих результатів та можливість їхнього врахування під час перегляду освітньої програми та/або змісту її освітніх компонентів, прийняття на їхній основі управлінських та кадрових рішень тощо; — динаміка змін, яких зазнала освітня програма, засвідчує **розгляд/врахування пропозицій здобувачів вищої освіти**.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч. 5 ст. 40) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають механізми, форми залучення здобувачів освіти та представників органів студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери, у тому числі документи, якими регламентовано: — процедури оцінювання якості викладання дисциплін; — порядок, процедуру проведення опитувань здобувачів освіти.

	Положення про студентське самоврядування у ЗВО.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином збираються та враховуються пропозиції здобувачів вищої освіти під час періодичного перегляду ОП? 2. У який спосіб здобувачі вищої освіти беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП? 3. Які питання є актуальними для представників студентського самоврядування у контексті цієї ОП? Як ЗВО на них реагує/планує реагувати? 4. Яким чином у ЗВО організована процедура опитувань здобувачів вищої освіти? За якою методологією та ким складаються анкети? Як технологічно організований процес опитувань? Як опрацьовуються їхні результати? Які рішення ухвалюються за наслідками опитувань (наведіть конкретні приклади)?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***8.2.1*** *Пропозиції здобувачів освіти або органу самоврядування щодо освітньої програми та/або освітнього процесу не втілені у порядку і в терміни, визначені ЗВО, їх відхилення не обґрунтоване.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати: – локальні акти ЗВО, які регулюють порядок розгляду пропозицій здобувачів освіти та органів самоврядування; – терміни розгляду пропозицій (коли має бути розглянута пропозиція, коли має бути ухвалене рішення); – порядок розгляду пропозицій (наприклад, який орган або посадова особа має розглядати і як ухвалюється рішення); 2) чітко вказати: – що саме було запропоновано здобувачами освіти або органом самоврядування (наприклад, зміни в освітній програмі, організація освітнього процесу); – дату подання пропозицій та спосіб її подання (електронна пошта, заява, опитування тощо); – кому конкретно була адресована пропозиція (до якого органу або особи в межах ЗВО: гарант, завідувач кафедри, ректор, вчена рада факультету тощо); 3) описати, у чому саме полягає порушення: – якщо порушено терміни розгляду, вказати, коли повинна була бути розглянута пропозиція і коли мала бути ухвалена відповідь відповідно до порядку; зазначити факт недотримання цього терміну; – якщо порушено порядок розгляду, пояснити, у чому саме полягало порушення; – якщо пропозиції були відхилені без аргументованого пояснення, то вказати на те, що пояснення відсутні або є неаргументованими; зазначити,

	які саме пояснення повинні були бути надані відповідно до локальних актів ЗВО (логічні, юридичні або освітні підстави). 4) описати, у чому саме полягає порушення: – якщо порушено терміни розгляду, вказати, коли повинна була бути розглянута пропозиція і коли мала бути ухвалена відповідь відповідно до порядку; зазначити факт недотримання цього терміну; – якщо порушено порядок розгляду, пояснити, у чому саме полягало порушення; – якщо пропозиції були відхилені без аргументованого пояснення, то вказати на те, що пояснення відсутні або є неаргументованими; зазначити, які саме пояснення повинні були бути надані відповідно до локальних актів ЗВО (логічні, юридичні або освітні підстави). 5) вказати пояснення ЗВО щодо ситуації і чому ці пояснення є непереконливими або недостатніми, або у чому саме не відповідають нормам локальних нормативних актів ЗВО. ***8.2.2*** *Опитування з питань забезпечення якості освіти серед здобувачів освіти НЕ проводяться АБО проводяться, але отримана інформація не аналізується та не використовується.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** – якщо опитування з питань забезпечення якості освіти серед здобувачів освіти не проводились, то констатувати факт відсутності опитувань і надати пояснення ЗВО щодо причин їх відсутності; – якщо ЗВО надав сфальсифіковані дані про опитування серед здобувачів освіти, які насправді не проводились, то надати аргументи та докази, що підтверджують відсутність таких опитувань; – якщо опитування проводились, але дані не були проаналізовані або використані, то пояснити, які аргументи підтверджують цей висновок.
Nota Bene!	**!** Підкритерій не вимагає, щоб здобувачі ОП, яка акредитується, обов'язково входили до органів студентського самоврядування. Однак це не обмежує участь здобувачів цієї ОП у процесах забезпечення якості. **!** Опитування є не єдиним способом залучення здобувачів до процесів внутрішнього забезпечення якості.
8.3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.	
Відповідність **підкритерію 8.3.** передбачає, що:	– визначені ЗВО процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, періодичного перегляду освітніх програм) передбачають **участь роботодавців** безпосередньо або через їхні об'єднання; – у ЗВО налагоджено **систематичне отримання зворотного зв'язку** від роботодавців. Визначено

	процедуру, форми збирання зворотного зв'язку та їхній аналіз. Передбачено розгляд отриманих результатів та можливість їхнього врахування під час перегляду освітньої програми та/або змісту її освітніх компонентів; – ЗВО **налагоджено співпрацю у процесах забезпечення якості вищої освіти із роботодавцями**, діяльність яких пов'язана з відповідною спеціальністю та відповідає потребам освітньої програми; – динаміка змін, яких зазнала освітня програма, засвідчує **врахування/розгляд пропозицій роботодавців**.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають механізми, форми залучення роботодавців та об'єднань роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості; у тому числі документи, якими регламентовано порядок, процедуру отримання зворотного зв'язку від роботодавців.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. З якими роботодавцями/об'єднаннями роботодавців співпрацює ЗВО для забезпечення якості ОП? Чим обґрунтований саме такий вибір? 2. Яким чином збираються і враховуються пропозиції від роботодавців для перегляду ОП? 3. Які проблеми у змісті та реалізації ОП є актуальними для роботодавців? 4. Як ЗВО реагує/планує на них реагувати?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***8.3.1*** *Пропозиції представників роботодавців щодо освітньої програми та/або освітнього процесу не втілені у порядку і в терміни, визначені ЗВО, їх відхилення не обґрунтоване.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати: – локальні акти ЗВО, які регулюють порядок розгляду пропозицій роботодавців; – терміни розгляду пропозицій (коли має бути розглянута пропозиція, коли має бути ухвалене рішення); – порядок розгляду пропозицій (наприклад, який орган або посадова особа має розглядати і як ухвалюється рішення); 2) чітко вказати: – що саме було запропоновано роботодавцями (наприклад, зміни в освітній програмі, організації освітнього процесу); – дату подання пропозицій та спосіб їх подання (електронна пошта, заява, опитування тощо);

	– кому конкретно була адресована пропозиція (до якого органу або особи в межах ЗВО: гарант, завідувач кафедри, ректор, вчена рада факультету тощо); 3) описати, у чому саме полягає порушення: – якщо порушено терміни розгляду, то вказати, коли повинна була бути розглянута пропозиція і коли мала бути ухвалена відповідь відповідно до порядку; зазначити факт недотримання цього терміну; – якщо порушено порядок розгляду, пояснити, у чому саме полягало порушення; – якщо пропозиції були відхилені без аргументованого пояснення, то вказати на те, що пояснення відсутні або є неаргументованими; зазначити, які саме пояснення повинні були бути надані відповідно до локальних актів ЗВО (логічні, юридичні або освітні підстави); 4) вказати пояснення ЗВО щодо ситуації і чому ці пояснення є непереконливими або недостатніми.
Nota Bene!	**!** Форма співпраці з роботодавцями належить до автономії ЗВО. Відсутність у закладі Ради роботодавців не є недоліком освітньої програми. Наявність Ради роботодавців або іншого аналогічного органу не є зразковою практикою. **!** Відповідність підкритерію 8.3 не вичерпується наявністю рецензій чи відгуків на ОП від роботодавців. **!** Варто продемонструвати (навести приклади), що співпраця з роботодавцями має реальний та постійний характер, а не епізодичний (на час проведення акредитації) чи формальний (наявність рекомендацій).
8.4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)	
Відповідність підкритерію 8.4. передбачає, що:	– ЗВО розроблено **процедури збирання та аналізу інформації** щодо кар'єрного шляху випускників; – визначені **процедури застосовуються** на освітній програмі (за наявності випусків); – динаміка змін освітньої програми демонструє **врахування** інформації щодо кар'єрного шляху її випускників.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регулюють процедури збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. У який спосіб здійснюється процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників програми?

	2. Яким чином враховуються пропозиції та/або інформація від випускників програми при розробці та перегляді ОП? 3. Якими є типові траєкторії працевлаштування випускників програми? Як ця інформація впливає на процеси перегляду ОП?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Наявність «Асоціації випускників» чи іншої подібної організації не є достатнім аргументом для відповідності вимогам підкритерію.
8.5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін.	
Відповідність підкритерію 8.5. передбачає:	– наявність **процедури регулярного моніторингу** освітньої діяльності ЗВО, зокрема, якості освітніх програм. Варто звернути увагу на періодичність, системність, багатоаспектність моніторингу, чітке визначення відповідальності за його проведення, координацію здійснюваної роботи; – врахування у критеріях, за якими здійснюється моніторинг, **стандартів і рекомендацій щодо внутрішнього забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти** (оцінювання актуальності змісту освітніх програм відповідно до сучасних вимог ринку праці та потреб суспільства; реалістичне досягнення визначених результатів навчання; ефективність процедур оцінювання студентів; відповідність матеріально-технічних ресурсів потребам освітньої програми; відповідність освітнього середовища потребам здобувачів вищої освіти; врахування очікувань і потреб здобувачів вищої освіти стосовно освітньої програми); – **реагування** на результати моніторингу якості освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми відповідно до визначених процедур. Варто звернути увагу на реалістичність реагування ЗВО на ідентифіковані недоліки (здійснені заходи, розроблення плану дій тощо), зокрема й ті, які були виявлені експертною групою за результатами аналізу освітньої програми та освітньої діяльності ЗВО відповідно до визначених критеріїв оцінювання.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч. 2 ст.16) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які: – регулюють процеси організації, проведення

	моніторингу якості освіти; — визначають процедури реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми; — регулюють процедури моніторингу управління якістю.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якими нормативними документами регламентується моніторинг ОП у ЗВО? Чи не прописана процедура моніторингу формально? Як загалом реалізується моніторинг ОП? 2. Які конкретні результати моніторингу ОП були виявлені? Яким чином вони були отримані? Як система забезпечення якості відреагувала на них?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***8.5.1*** *Система внутрішнього забезпечення якості освіти не виявляє або не усуває виявлені недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.* Методика встановлення недоліку для 8.5.1. Для кожного із виявлених **суттєвих** недоліків за Критеріями 1-7, 9, 10 встановити, чи виявила його система внутрішнього забезпечення якості освіти (СВЗЯО) та як на нього відреагувала. Системні інституційні проблеми є суттєвими недоліками СВЗЯО. **У разі виявлення недоліку в СВЗЯО для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати конкретні суттєві недоліки за Критерієм 1-7, 9,10, які було встановлено ЕГ, але не було виявлено СВЗЯО або на які не було реакції ЗВО. Підкреслити, що ці недоліки не були виявлені або усунені СВЗЯО (що свідчить про недостатню ефективність системи). Зазначити, наскільки ці порушення є повторюваними або тривалими. 2) для кожного із вказаних недоліків (порушень) оцінити: — механізми моніторингу: • чи визначено процедуру моніторингу, яка дозволяє виявити цей тип порушення; чи чітко описані етапи моніторингу; які методи та інструменти використовуються; • чи зрозуміло, яким є розподіл відповідальності між підрозділами та працівниками; які механізми встановлено для контролю за дотриманням процедури моніторингу; • як часто проводиться моніторинг, чи є він регулярним і чи відповідає частота потребам для вчасного виявлення недоліку цього типу; — ефективність виявлення недоліку: • які саме дані збираються для виявлення цього типу недоліку; чи їх достатньо для повної оцінки порушення; чи є механізми перевірки зібраних даних на точність і достовірність;

	• як швидко виявляються недоліки цього типу; чи вчасно виявляються недоліки цього типу на рівні кафедри, факультету, ЗВО; – реакцію на виявлені недоліки: • наскільки швидко реагує СВЗЯО на виявлені недоліки цього типу, чи є чітко встановлені терміни для реакції на цей тип недоліку; • на яких рівнях управління здійснюється реагування на цей недолік; чи зрозуміло, хто відповідальний за реалізацію заходів; • чи є формалізований план дій для усунення виявленого недоліку цього типу; – якість заходів щодо усунення недоліків: • чи проводиться ретельний аналіз причин виявлених недоліків для запобігання їх повторенню; чи вдається визначити причини проблеми; • чи є заходи з усунення недоліків цього типу системними; чи усуваються недоліки лише на локальному рівні, чи враховується необхідність стратегічного планування; • які заходи застосовуються для запобігання повторенню недоліків такого типу; чи здійснюється подальший моніторинг результатів реалізації цих заходів; – якість моніторингу та оцінювання ефективності заходів: • чи визначено конкретні індикатори для оцінювання успішності заходів щодо усунення недоліку; чи є ці індикатори адекватними; • чи проводиться оцінювання ефективності заходів після їх реалізації; чи аналізуються отримані результати і чи впливають вони на подальшу стратегію дій; • чи здійснюється аналіз процедур та інструментів моніторингу (та їх вдосконалення), а також аналіз, наскільки підготовлені працівники, які здійснюють моніторинг (проходили навчання, забезпечені ресурсами та підтримкою для виконання завдань); – залучення учасників освітнього процесу: • хто залучається до процесу виявлення та усунення недоліків; чи є незалежна оцінка зовнішніми експертами; • які інструменти використовуються для збору і аналізу зворотнього зв'язку; – яким чином СВЗЯО документує виявлені недоліки цього типу та заходи щодо їх усунення; чи дозволяє обрана форма відстежувати прогрес у виявленні та усуненні недоліків цього типу; – яким чином відбувається інформування зацікавлених сторін про результати моніторингу, прийняті рішення, впроваджені зміни та їх ефективність;

	– як різні структурні підрозділи співпрацюють між собою у виявленні та усуненні цього типу недоліку; наскільки ефективною є співпраця між підрозділами у контексті спільної роботи над усуненням системних інституційних проблем. 3) вказати недолік СВЗЯО: – СВЗЯО не передбачає механізмів для виявлення відповідного порушення (процедура моніторингу, яка б дозволила виявити суттєвий недолік, не визначена); – СВЗЯО не виявляє суттєві недоліки в ОП та/або освітній діяльності. Серед проявів: • процедура моніторингу, яка дозволяє виявити цей недолік, визначена, але сам моніторинг не проводився (що вказує на формальний підхід до забезпечення якості освіти на ОП); • моніторинг був проведений, процедури дотримувались, але недолік не виявлено (що свідчить про недостатню ефективність інструментів, методів аналізу або недостатню кваліфікацію персоналу, або необ'єктивність при проведенні оцінювання); • моніторинг був проведений, процедури не дотримувались і недолік не було виявлено (що вказує на формальний підхід, відсутність реального оцінювання стану ОП або брак контролю й відповідальності); – СВЗЯО не реагує на суттєві недоліки, виявлені під час моніторингу. Серед проявів: • аналіз причин недоліків не проводиться (що вказує на слабкість механізмів самооцінювання); • рішення за результатами моніторингу не приймаються (що свідчить про низький рівень управлінської реакції); • рішення за результатами моніторингу ухвалені, але не реалізовані (що вказує на відсутність механізмів контролю за виконанням управлінських рішень); – СВЗЯО впроваджує заходи за результатами моніторингу, проте ці заходи не є ефективними або відсутні чіткі індикатори для оцінювання їхньої результативності (що вказує на нездатність ЗВО об'єктивно оцінювати власний прогрес і планувати подальші дії для усунення недоліків); – СВЗЯО не аналізує ефективності заходів, впроваджених за результатами моніторингу, та не контролює усунення недоліків (що свідчить про відсутність системного підходу до вдосконалення внутрішніх процесів і оцінювання результативності); – СВЗЯО не здійснює аналіз та перегляд процедури моніторингу.

Nota Bene!	**!** Формальна констатація (без наведення відповідних аргументів) у відомостях про самооцінювання, що СВЗЯО не було виявлено недоліків за ОП, свідчить про нерозуміння ЗВО процедур і процесів внутрішнього забезпечення якості, ігнорування важливості детального процесу самооцінювання на ОП. Пояснюючи, як здійснювався моніторинг освітньої програми, наводячи реальні результати моніторингу (у тому числі виявлені недоліки), сформульовані рекомендації щодо вдосконалення програми за результатами внутрішнього моніторингу, які заходи було здійснено для усунення недоліків, яким чином оцінювалась ефективність заходів, ЗВО демонструє розуміння та ефективне застосування процедур і процесів внутрішнього забезпечення якості освіти. **!** Варто встановити не тільки факт наявності СВЗЯО, але і її вчасне та адекватне реагування на виявлені недоліки чи здобутки під час реалізації ОП.
8.6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 8.6.** передбачає:	– **здійснення ЗВО аналізу** результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (на інституційному рівні, за відповідною галуззю знань, за спеціальністю), ухвалення за результатами здійсненого аналізу управлінських рішень; – **врахування** під час оновлення освітньої програми **зауважень та рекомендацій**, сформульованих під час попередніх акредитацій. Варто здійснити критичний аналіз реагування ЗВО на кожне із зауважень чи недоліків, встановлених під час попередньої акредитаційної експертизи.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ч. 2 ст.16) 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, що унормовують вимоги щодо аналізу і врахування результатів зовнішнього забезпечення якості та порядок організації відповідної роботи. Локальні акти ЗВО, які зазнали змін / створені внаслідок аналізу результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій). На офіційному вебсайті мають бути розміщені результати моніторингу якості освіти у ЗВО.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином були враховані зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій? 2. Як ЗВО відреагував на недоліки інституційного характеру, виявлені під час попередніх акредитацій? Слід навести приклади.

Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***8.6.1*** *ЗВО НЕ аналізує результати зовнішнього забезпечення якості (попередніх акредитацій освітніх програм) за галуззю знань у закладі вищої освіти АБО не враховує їх і не надає цьому обґрунтованих пояснень.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо ЗВО не здійснює систематичного аналізу результатів зовнішнього забезпечення якості (попередніх акредитацій освітніх програм) за галузю знань у закладі вищої освіти, то констатувати цей факт та надати відповідні аргументи, які це підтверджують; 2) якщо ЗВО здійснив аналіз результатів акредитацій, але рекомендації зовнішніх експертів не були враховані у визначений термін, при цьому ЗВО не надає обґрунтованих пояснень, чому не було враховано рекомендації, то: – зафіксувати цей факт; – зазначити, чи є пояснення ЗВО; – якщо пояснення не надані, то підкреслити це; якщо пояснення надані, то навести пояснення ЗВО і аргументувати, чому вони не є достатніми чи переконливими; 3) вказати, як вплинула на якість освітньої програми відсутність аналізу або неврахування рекомендацій.
Nota Bene!	**!** Підкритерій передбачає аналіз того, чи ЗВО врахував зауваження і пропозиції зовнішнього забезпечення якості, висловлені, у тому числі під час акредитацій інших освітніх програм закладу, якщо виявлені недоліки важливі для змісту та реалізації цієї ОП.
8.7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.	
Відповідність **підкритерію 8.7.** передбачає, що:	– культура якості є **світоглядною характеристикою** академічної спільноти ЗВО; – політика забезпечення якості освіти **є складовою стратегічного менеджменту** ЗВО; – існує **чіткий розподіл повноважень та відповідальності** за здійснювані процедури на різних рівнях функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; – інституційні практики забезпечують **залучення членів академічної спільноти** до процедур забезпечення якості освіти.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.9)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які регулюють: – розподіл повноважень і відповідальності за

	здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти на різних рівнях та механізми взаємодії між окремими підрозділами; – забезпечення якості управлінських та академічних процесів; – залучення учасників академічної спільноти та зовнішніх стейкголдерів до процедур забезпечення якості освіти на ОП.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які інституційні практики формують і забезпечують залученість членів академічної спільноти до процесів забезпечення якості? 2. Яким чином та на яких етапах учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП? 3. Які підрозділи відповідають за здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти? Які повноваження вони мають, в який спосіб відбувається співпраця між ними та взаємодія з усією академічної спільнотою? Чим обґрунтований такий розподіл повноважень та відповідальності?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Твердження про вже сформовану культуру якості освіти у ЗВО потребує детального обґрунтування. **!** Наявність у ЗВО окремих структурних елементів системи внутрішнього забезпечення якості (управління/ відділ/ підрозділ, що здійснює моніторинг якості освіти чи кар'єрного шляху випускників тощо) не є підтвердженням зразковості.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Цей критерій застосовується з урахуванням вимог та обмежень щодо оприлюднення інформації з обмеженим доступом, встановлених законодавством.

9.1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.	
Відповідність **підкритерію 9.1.** передбачає, що:	— локальні акти ЗВО, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, **є доступними** для тих, чиї права та обов'язки вони регулюють; — під час реалізації освітньої програми учасники освітнього процесу **послідовно дотримуються визначених правил та процедур**.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» (ст. 57, ст. 58, ст. 62, ст. 63, ст. 64, ст. 79) 2. Закон України «Про освіту» (ст. 53, ст. 54) 3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.8) 4. Порядок підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у ЗВО (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (п. 8-13)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які містять права і обов'язки учасників освітнього процесу.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи визначені правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу? 2. Чи вони є чіткими та зрозумілими? 3. Яким чином забезпечується їхня доступність для учасників освітнього процесу?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***9.1.1** Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу не визначені АБО недоступні для ознайомлення.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо ЗВО не визначив правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, то: — чітко зазначити, які саме правила та процедури відсутні; — вказати, які саме законодавчі акти чи нормативні документи вимагають наявності цих правил і процедур; — навести пояснення ЗВО щодо причин відсутності необхідних правил;

	2) якщо правила і процедури визначені, але недоступні для ознайомлення, то навести конкретні факти і аргументи, які це підтверджують; 3) указати наслідки, які можуть бути для учасників освітнього процесу в разі відсутності або недоступності цих правил і процедур. ***9.1.2** ЗВО не забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» (стаття 79).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) чітко зазначити інформацію та документи, які ЗВО зобов'язаний надавати відповідно до статті 79 Закону України «Про вищу освіту», але до яких не забезпечив на своєму вебсайті відкритий доступ; 2) пояснити, на основі яких фактів чи перевірок було зроблено висновок про недоступність цієї інформації; 3) вказати пояснення ЗВО щодо відсутності доступу до документів та пояснити, чому вони не є переконливими; 4) описати, які наслідки для учасників освітнього процесу можуть виникнути через відсутність доступу до цієї інформації.
Nota Bene!	**!** Структура сайту, його рубрикація та дизайн не є предметом оцінювання і належать до сфери автономії ЗВО.
9.2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.	
Відповідність **підкритерію 9.2.** передбачає:	– **оприлюднення** на офіційному вебсайті ЗВО **проєкту освітньої програми** не пізніше ніж за місяць до її затвердження; – наявність інструменту **отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін** щодо запропонованої редакції освітньої програми.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.7)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають порядок оприлюднення проєкту освітньої програми на офіційному вебсайті та процедуру отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином функціонує інструмент отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін? 2. Як ЗВО опрацьовує отримані зауваження та пропозиції?

Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Інструмент отримання зауважень та пропозицій щодо запропонованої редакції освітньої програми може мати будь-яку форму, але обов'язково має бути робочим та ефективним.
9.3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.	
Відповідність **підкритерію 9.3.** передбачає:	– оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО **точної та достовірної інформації про освітню програму** (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін*, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти); – **вчасне оновлення** згаданої вище інформації на офіційному вебсайті закладу відповідно до змін, яких зазнає освітня програма; – забезпечення **швидкого зворотного зв'язку** зі службою технічної підтримки вебсайту задля реагування на труднощі, які можуть виникати у заінтересованих сторін із пошуком необхідної інформації. * або інші документи, які містять наступну інформацію: – загальну інформацію (назва навчальної дисципліни, ЗВО, структурний підрозділ, який відповідає за дисципліну, ОП (для обов'язкових дисциплін), інформація про погодження та затвердження, мова навчання); – інформацію про розробника(ів); – мету вивчення дисципліни; – обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять; – статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова); – передумови для вивчення дисципліни відповідно до формату, визначеного вченою радою ЗВО; – очікувані результати навчання з дисципліни; критерії оцінювання результатів навчання; – програму навчальної дисципліни (основні теми дисципліни, у тому числі (за наявності) теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових завдань); – форми поточного та підсумкового контролю; – інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потреби); – рекомендовані джерела інформації.

Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.8) 2. Закон України «Про вищу освіту»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які визначають процедури забезпечення публічності інформації про освітні програми на офіційному веб-сайті, відповідальних осіб за своєчасність, точність та достовірність Розміщено на офіційному вебсайті: — освітню програму у повному обсязі; — навчальні плани; — робочі програми навчальних дисциплін; — можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи виникали у зацікавлених сторін труднощі з пошуком на вебсайті необхідної інформації? 2. Чи передбачена можливість швидкого зворотного зв'язку зі службою технічної підтримки вебсайту? 3. Чи розроблені у ЗВО процедури вчасного оновлення інформації на сайті? 4. Чи інформація про освітню програму на вебсайті ЗВО є достовірною та не вводить в оману вступників/здобувачів вищої освіти (наприклад: придатність до працевлаштування, присвоєння професійної кваліфікації, перелік ОК/ВК тощо)?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***9.3.1*** *ЗВО не оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти тощо).* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати, який саме прояв порушення було виявлено: — ЗВО оприлюднив недостовірну інформацію про освітню програму, що вводить в оману заінтересовані сторони; — ЗВО не оприлюднив ключову інформацію про освітню програму, яку повинен оприлюднювати на своєму офіційному вебсайті відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти; 2) якщо виявлено, що ЗВО оприлюднив недостовірну інформацію про ОП, то вказати, яку саме; 3) якщо виявлено, що ЗВО не оприлюднив ключову інформацію про ОП, то: 3.1 чітко вказати, яка саме інформація не оприлюднена, наприклад:

	– освітня програма (зокрема, мета, структура, очікувані результати навчання, перелік і зміст освітніх компонентів): – навчальні плани для всіх форм навчання; робочі програми навчальні програми або аналогічні документи, що містять мету, очікувані результати навчання, зміст (теми), орієнтовну тематику завдань, обсяг у кредитах та розподіл за формами організації освітнього процесу та видами занять, передумови для вивчення дисципліни, форми поточного і підсумкового контролю, методи та критерії оцінювання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення (за потреби) та рекомендовані джерела інформації; – можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії (модель вибору освітніх компонентів, наявність компенсаційних курсів, факультативів, можливість вибору тематики дослідницького проєкту тощо); 3.2 пояснити, чому обсяг наявної на офіційному вебсайті інформації не є достатнім (зокрема, не дає можливості зацікавленим особам оцінити відповідність освітньої програми їхнім потребам та зробити обґрунтований вибір); 4) пояснити, як саме було виявлено неоприлюднення інформації або оприлюднення недостовірної інформації (наприклад, через моніторинг офіційного вебсайту ЗВО, на підставі звернень заінтересованих сторін щодо відсутності доступу до відповідної інформації); 5) вказати, чи надав ЗВО пояснення щодо причин неоприлюднення необхідної інформації або оприлюднення недостовірної інформації і, якщо такі пояснення є, слід вказати, чому вони не є переконливими або недостатніми.
Nota Bene!	**!** Якщо ЗВО має обов'язок оприлюднювати певний вид документа, однак останній містить інформацію з обмеженим доступом, ЗВО публікує такий документ за винятком інформації, доступ до якої обмежено.

Критерій 10. Навчання через дослідження

10.1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності.	
Відповідність **підкритерію 10.1** передбачає:	забезпечення освітньою програмою: – набуття **теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей**, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності; – зміст освіти повинен відповідати науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів). Варто проаналізувати взаємозв'язок між змістом дисциплін, включених до навчальних планів аспірантів, та тематикою їхніх наукових досліджень; – зміст ОП забезпечує оволодіння методологією наукової діяльності. Освітня програма здійснює повноцінну підготовку аспірантів до проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення; – оволодіння методологією педагогічної діяльності. Освітня програма має забезпечувати повноцінну підготовку аспірантів до викладацької діяльності у ЗВО.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2) 3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (п. 21)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які врегульовують організацію підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Освітня програма. Робочі програми освітніх компонентів (або силабуси, або аналогічні документи, що містять обсяг освітнього компонента в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, зміст (основні теми, у тому числі теми практичних, семінарських та лабораторних занять, орієнтовну тематику індивідуальних та/або групових завдань), результати навчання з освітнього компонента, методи і засоби оцінювання результатів навчання, передумови для вивчення дисципліни (пререквізити)).

	Тематика та завдання дисертаційних робіт аспірантів.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Як забезпечується підготовка до викладацької діяльності, до роботи в міжнародному науковому середовищі, до дослідницької діяльності поза академічним середовищем? 2. Яким чином ОП забезпечує набуття аспірантами компетентностей з методів досліджень? 3. Яким чином ОП забезпечує набуття аспірантами мовних компетентностей (володіння англійською мовою усно і письмово)? 4. Яким чином наукові інтереси аспірантів відслідковуються і як забезпечується релевантність освітніх компонентів темам досліджень аспірантів?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***10.1.1*** *Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми НЕ забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань) або НЕ забезпечує володіння методологією наукової чи педагогічної діяльності.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) якщо встановлено, що зміст освітньо-наукової програми не забезпечує знань, умінь, навичок або інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, то вказати: — які конкретно глибинні знання із спеціальності (концепції, теорії, історія розвитку, сучасний стан наукових знань, термінологія), за якою аспірант проводить дослідження, не здобуваються; — які уміння та практичні навички (наприклад, методи дослідження, усна та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, управління проектами) відсутні; — компетентності (наприклад, критичне мислення, мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, комунікаційні навички); 2) якщо встановлено, що зміст освіти не забезпечує оволодіння методологією наукової діяльності, то вказати, набуття яких знань і навичок потребує аспірант для проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, але здобуття яких не забезпечено (наприклад, уміння формулювати гіпотези, обирати відповідні методи залежно від типу дослідження, використовувати програмне забезпечення для аналізу даних, навички

	критичного аналізу та інтерпретації отриманих даних, навички оформлення наукових публікацій, етичні аспекти наукової діяльності); 3) якщо встановлено, що зміст освіти не забезпечує можливість оволодіти методологією педагогічної діяльності, то пояснити, яких конкретно знань, умінь та навичок не вистачатиме випускникам для успішного виконання педагогічних функцій (наприклад, методики навчання дорослих, оцінювання навчальних досягнень); 4) пояснити, чому ці знання та навички критично важливі для успішної професійної діяльності аспірантів, навести наслідки, які можуть виникнути внаслідок відсутності цих знань і навичок, та/або приклади реальних ситуацій на ОП, коли відсутність цих знань і навичок уже призвела до негативних наслідків.
Nota Bene!	**!** Залучення до викладання окремих освітніх компонентів науково-педагогічних працівників інших ЗВО (наукових установ), а також зарахування кредитів ЄКТС, здобутих в інших ЗВО (наукових установах) з огляду на договори про навчання аспірантів та/або їх мобільності є позитивною практикою за умови її ефективності, однак не є підтвердженням зразковості ОП.
10.2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників.	
Відповідність **підкритерію 10.2** передбачає:	**відповідність наукової (освітньо-творчої) діяльності** аспірантів (ад'юнктів) напряму (тематиці) досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників. Необхідно здійснити порівняльний аналіз публікацій наукових керівників і тем досліджень їхніх аспірантів та оцінити релевантність перших другим.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.2, 1.5) 3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) 4. Рекомендація VI «Зальцбурзьких рекомендацій»
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, якими регламентовано вимоги до формулювання теми дослідження аспіранта, вимоги до наукового(их) керівника(ів).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Чи порівняльний аналіз публікацій /творчих/ освітніх проєктів наукових керівників засвідчив їх відповідність напряму досліджень здобувачів?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***10.2.1*** *Напрям дослідження хоча б одного із наукових керівників НЕ відповідає науковій діяльності його аспіранта (ад'юнкта).*

	У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо: — навести список аспірантів, у яких напрям досліджень їхнього наукового керівника не відповідає їхній науковій діяльності; для кожного аспіранта зазначити його напрям дослідження, а також напрям дослідження наукового керівника; — пояснити, які знання та навички є критично важливими для дослідження аспіранта, і навести переконливі аргументи, чому науковий керівник не є компетентним у специфічних галузях, необхідних для наукової діяльності аспіранта (наприклад, через відсутність відповідних публікацій у цих галузях); — зазначити, як недостатня компетентність наукового керівника може негативно вплинути на професійний розвиток аспіранта (формування необхідних дослідницьких навичок, якість досліджень, брак зворотнього зв'язку та обмеження можливостей для професійних контактів тощо).
Nota Bene!	**!** У таблиці відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів повинна бути інформація стосовно усіх здобувачів ОП.
10.3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі.	
Відповідність **підкритерію 10.3** передбачає:	спроможність ЗВО **сформувати разову спеціалізовану вчену раду** для атестації кожного з аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі, згідно зі встановленими законодавством вимогами.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Постанова Кабінету України "Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії"
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які врегульовують організацію підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином забезпечена здатність ЗВО сформувати разову спеціалізовану вчену раду?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***10.3.1*** *ЗВО не здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціальності ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) вказати аспірантів, для атестації яких ЗВО нездатний сформувати разову спеціалізовану вчену раду

	(разову спеціалізовану раду з присудження ступеня доктора мистецтва) та тематику їхніх досліджень; 2) для кожного із вказаних аспірантів пояснити причини неможливості сформувати разову раду: — якщо у ЗВО за основним місцем роботи немає особи, яка відповідає вимогам до голови разової спеціалізованої вченої ради, то констатувати цей факт і пояснити, які саме вимоги не забезпечуються (кваліфікація, компетентність за тематикою дослідження аспіранта); — якщо у ЗВО за основним місцем роботи немає двох осіб, які відповідають вимогам до рецензентів, то констатувати цей факт і пояснити, які саме вимоги не забезпечуються (кваліфікація, компетентність за тематикою дослідження аспіранта); якщо елементи ОП забезпечуються іншим закладом, то зазначити відсутність потрібних осіб з обох закладів; — надати конкретні аргументи до висновку про відсутність осіб з відповідною кваліфікацією і компетентних за тематикою дослідження аспіранта, які могли б бути головою та/або рецензентами, спираючись на вимоги пунктів 2, 14, 15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії).
Nota Bene!	**!** Не варто доводити спроможність сформувати разову спеціалізовану вчену раду кількістю успішних захистів за ОП у минулі роки.
10.4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо).	
Відповідність **підкритерію 10.4** передбачає:	— **відповідність наявного в ЗВО матеріально-технічного забезпечення** потребам здобувачів вищої освіти відповідно до тематики їхніх наукових досліджень (творчих проєктів). Варто оцінити матеріальний стан лабораторій та обладнання, зокрема в контексті укладених угод із науково-дослідними інститутами, сертифікованими акредитованими науково-дослідними лабораторіями, міжвузівськими науковими центрами тощо в Україні та за кордоном, з якими співпрацює ЗВО, на базі яких виконують дослідження аспіранти; — забезпечення для здобувачів вищої освіти **доступу до використання лабораторій та обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів**, необхідних для виконання наукових досліджень (творчих проєктів);

	— створення можливостей для **апробації результатів наукових досліджень (творчих проєктів)** здобувачів вищої освіти (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів тощо).
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 10.6) 3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які містять вимоги щодо забезпечення у межах освітньо-наукової програми можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів).
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Якою є усталена частота і форма періодичних презентацій та групових обговорень проміжних результатів досліджень аспірантів? 2. Яким чином здобувачі вищої освіти забезпечуються доступом до лабораторного та іншого обладнання, матеріалів, Інтернету, наукової літератури, електронних журналів і спеціалізованих баз даних, – тобто, усього, що є необхідним для проведення відповідних досліджень?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	***10.4.1*** *Відсутність організаційного та матеріального забезпечення можливостей здобувачів вищої освіти для проведення наукових досліджень й апробації їх результатів.* **У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:** 1) конкретно вказати, яке організаційне та матеріальне забезпечення є критично важливим для аспірантів для проведення наукових досліджень та апробації результатів, але яке ЗВО не надав (у тому числі, у рамках чинних угод); 2) пояснити, як відсутність відповідного організаційного та матеріального забезпечення негативно впливає на наукову діяльність аспірантів. Серед можливих проявів порушення: — відсутність необхідних лабораторій або обладнання, або ненадання доступу до них, що критично важливо для проведення наукових експериментів, досліджень аспірантів; — відсутність доступу до інформаційних ресурсів (електронних бібліотек, наукових баз даних, спеціалізованих програм тощо), що унеможливлює проведення повноцінних наукових досліджень через брак необхідної наукової літератури або даних;

	– ненадання обчислювальних ресурсів, що є критичним для певних галузей досліджень (наприклад, аспіранти не мають доступу до необхідного програмного забезпечення або потужних обчислювальних систем для аналізу великих обсягів даних); – незабезпечення аспірантам можливостей для апробації їхніх наукових результатів у реальних або наближених до реальних умовах (наприклад, для інженерних спеціальностей – відсутність доступу до тестових майданчиків, у галузі медицини або фармації – відсутність можливості тестування нових медичних технологій або препаратів на добровольцях чи в лабораторних умовах, для соціально-гуманітарних наук — відсутність можливості застосувати нові методики навчання в закладах освіти або дослідницькі методики в реальних соціальних групах); – непроведення конференцій, семінарів або колоквіумів, що не дає можливості презентувати свої дослідження, отримати зворотний зв'язок чи критичні оцінки від наукової спільноти; – відсутність підтримки проведення персональних виставок, публічних виступів, концертів або інших творчих заходів для аспірантів творчих спеціальностей, що позбавляє їх можливості представити свої творчі проєкти та отримати публічне визнання або критичний відгук; – непроведення заходів, де аспіранти могли б навчатися новим практичним навичкам, необхідним для їхньої наукової або творчої діяльності.
Nota Bene!	**!** Наявність фахового видання або його створення є позитивною (однак не обов'язковою) практикою і належить до автономії ЗВО. **!** Дистанційний формат навчання не виправдовує відсутність наукової та публікаційної активності.
10.5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих, мистецьких) проєктах тощо.	
Відповідність **підкритерію 10.5** передбачає:	– **створення ЗВО передумов** для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти (укладені договори, угоди, участь у міжнародних проєктах, програмах академічної співпраці тощо); – сприяння апробації результатів наукових досліджень аспірантів за кордоном, **участь аспірантів у міжнародних наукових (творчих, мистецьких) заходах**; – забезпечення можливості участі аспірантів у спільних **дослідницьких (творчих, мистецьких) проєктах**, проходження **стажування за кордоном, публікацію** результатів наукових досліджень аспірантів у міжнародних наукових виданнях **тощо**.

Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.3) 3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які містять вимоги щодо забезпечення у межах освітньо-наукової програми можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином забезпечується залучення аспірантів до міжнародної наукової спільноти за тематикою їхніх досліджень?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.
Nota Bene!	**!** Участь лише у міжнародних наукових конференціях на базі власного ЗВО не є переконливим свідченням про долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю.
10.6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих, мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються.	
Відповідність **підкритерію 10.6** передбачає, що:	наукові керівники є активними дослідниками за тематикою (напрямом), в якій/якому працюють їхні аспіранти, зокрема: — беруть участь в **дослідницьких (творчих, мистецьких) проєктах**; — результати їхньої наукової роботи **публікуються**, презентуються та/або практично впроваджуються.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.5, 1.7)
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які містять вимоги до участі наукових (творчих) керівників аспірантів у дослідницьких (творчих, мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Які факти свідчать про те, що вчені, які призначаються науковими керівниками аспірантів, є активними дослідниками?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.

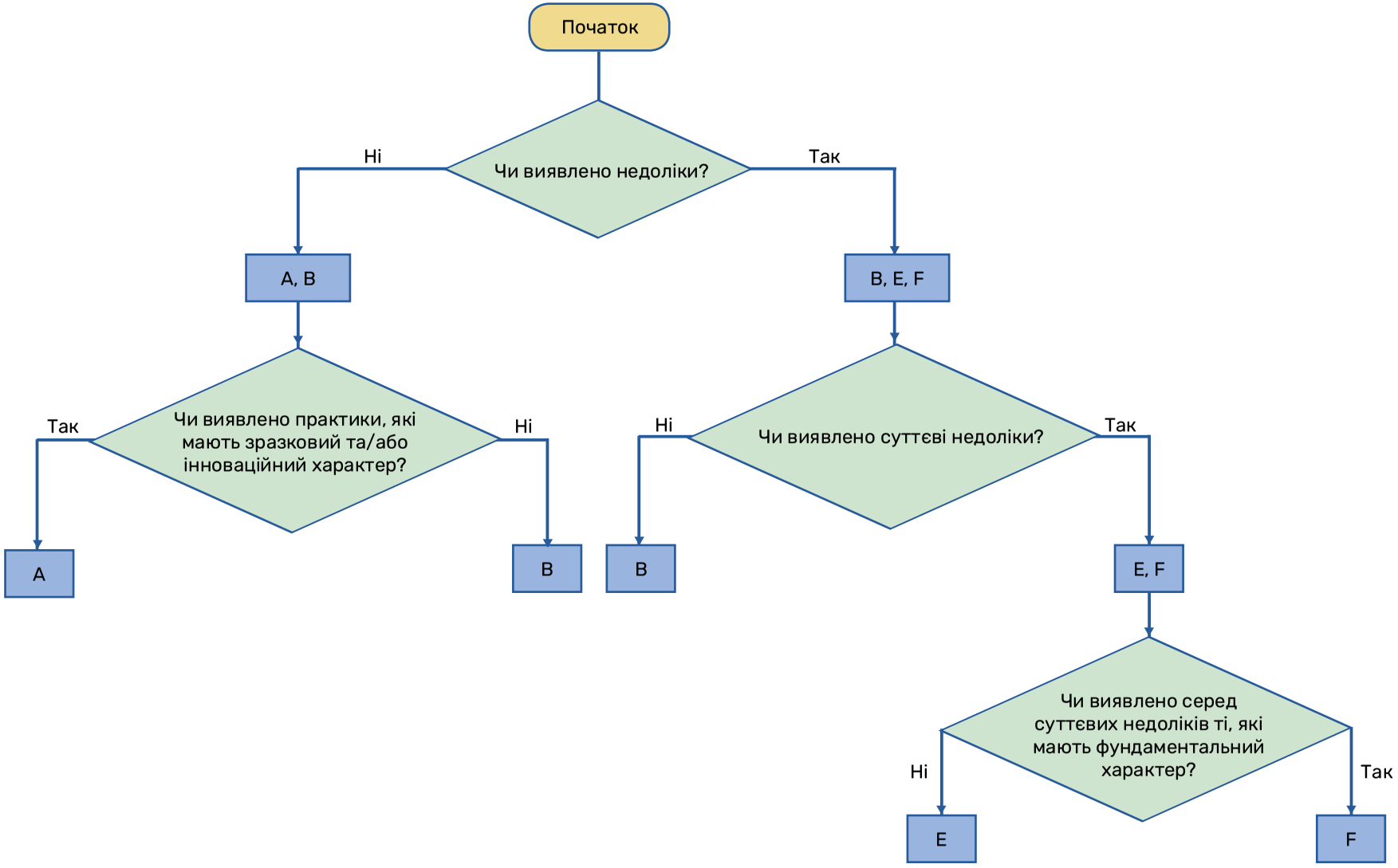
Nota Bene!	**!** Наявність у керівників наукових ступенів, вчених звань, звання академіка, члена-кореспондента національної чи галузевої академії наук, державного службовця категорії «А» тощо не може замінити дані про активні наукові дослідження, участь в творчих, мистецьких проєктах, і не може бути наведеною як аргумент за цим підкритерієм.
10.7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.	
Відповідність **підкритерію 10.7** передбачає:	– **встановлення ЗВО вимог** до доброчесності наукової діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів); – **розуміння** учасниками освітнього процесу академічної відповідальності за порушення принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності й **послідовне дотримання** встановлених вимог; – **обов'язкову перевірку** на наявність ознак академічного плагіату в дисертаціях та наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертацій.
Законодавство України та міжнародні рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти	1. Закон України «Про вищу освіту» 2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) (Стандарт 1.1) 3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) 4. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії
Організаційно-управлінські документи ЗВО	Локальні акти ЗВО, які врегульовують організацію підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Локальні акти ЗВО, які врегульовують стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Локальні акти ЗВО, які містять норми, що унеможливлюють наукове керівництво особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.
Орієнтовний перелік питань, на які очікується відповідь	1. Яким чином ЗВО забезпечує академічну доброчесність серед наукових керівників та аспірантів? 2. Яким чином ЗВО реагує на виявлені випадки академічної недоброчесності серед наукових керівників та аспірантів?
Рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків із Переліку (у разі їх виявлення)	Не застосовується.

Nota Bene!	**!** Важливо пересвідчитись, що ставлення ЗВО до питань дотримання академічної доброчесності аспірантами не є суто формальним.

Перелік скорочень

ВСО	—	відомості про самооцінювання
ГЕР	—	галузева експертна рада
ЕГ	—	експертна група
ЗВО	—	заклад вищої освіти
НРК	—	Національна рамка кваліфікацій
ОК	—	освітній компонент
ОП	—	освітня програма
ПРН	—	програмний результат навчання
СВЗЯО	—	система внутрішнього забезпечення якості освіти
ID освітньої програми в ЄДЕБО	—	унікальний ідентифікатор освітньої програми у Єдиній державній електронній базі з питань освіти

Додаток 1. Алгоритм визначення рівнів відповідальності

Додаток 2. Принципи SMART для формулювання рекомендацій

Принципи	Вимоги	Питання-орієнтири
S *чіткість, конкретність і однозначність*	1) Рекомендація має вказувати результат, якого потрібно досягти (хто, що, де, як, чому); 2) Використовувати дієслова в активному стані: «впровадити», «змінити», «створити», «визначити», «проаналізувати», «виконати», …	— Що саме необхідно зробити, щоб досягти відповідності Критерію? — Хто має виконати рекомендацію? Хто має бути ще залучений? — Як рекомендація покращить освітню програму? — Де має бути виконана рекомендація? — Які ресурси мають бути задіяні? — Які є вимоги чи обмеження?
M *вимірюваність*	Рекомендація має чітко визначати, які конкретні кількісні та якісні результати очікуються (розробка документу, зміна показників діяльності, впровадження процедури тощо).	— Як дізнатись, що мети досягнуто? — Що очікується в результаті змін? — За якими проміжними показниками побачити, що прогрес відбувається?
A *досяжність*	Рекомендація має враховувати наявні ресурси, можливості ЗВО та бути реалістичною для виконання в установлений термін.	— Чи має особа/підрозділ, яким висловлено рекомендацію, відповідні повноваження, навички та відповідальність? — Чи наявні ресурси (кадрові, матеріальні, фінансові, …) для реалізації рекомендації? — Чи може ЗВО виконати рекомендацію у визначені терміни? Чи можна скоротити термін?
R *доречність/ актуальність*	Рекомендація повинна: — бути актуальною саме для ОП, експертиза якої здійснюється (ЗВО), відповідати її меті та особливостям, а також стратегії ЗВО; — ураховувати сучасні вимоги, підходи, тенденції розвитку галузі; — бути зосередженою на результатах, а не на засобах досягнення; — висловлюватись особі/підрозділу, що має відповідні функції та повноваження.	— Чому важливо виконати рекомендацію? — Чи дійсно треба виконати рекомендоване для досягнення відповідності вимогам критерію (більш повної відповідності критерію)? — Чи відповідає рекомендація цілям, особливостям ОП, стратегії ЗВО? — Чи ураховує рекомендація сучасні вимоги, підходи, тенденції розвитку галузі?

Принципи	Вимоги	Питання-орієнтири
T *наявність часових меж*	Рекомендація повинна: – чітко визначати термін виконання (або етапи реалізації) або дату перевірки, чи досягнуто результату; – для системних змін – встановлювати етапи/кроки реалізації з чіткими термінами та датами для оцінювання прогресу.	– Протягом якого терміну треба виконати рекомендацію? – Наскільки швидко має бути виконана рекомендація? – Який період часу потрібен для виконання кожного етапу?

Методичний посібник

Роз’яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми

Електронне видання

Авторський колектив

Бутенко Андрій
Денискіна Ганна
Єременко Олена
Книш Олена
Сімшаг Ірина
Требенко Оксана

Макетування та верстка *Свердлик Тамари*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 13,34.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
вул. Грінченка Бориса, буд. 1, м.Київ, 01001

Свідоцтво про внесення суб’єкта господарювання
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
ДК, № 8170 від 10.09.2024 р.

ISBN 978-617-95459-0-0

